

Beantwoording technische vragen concept Begroting 2026 / 2e herzieing 2025

versie: 17 oktober 2025

Nr.	Fractie	Programma / Paragraaf	Vraag	Antwoord
1	VVD	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Hoeveel extra casussen zijn er gemeld bij Veilig Thuis in 2024 ten opzichte van 2023, uitgesplitst naar categorie (huiselijk geweld, kindermishandeling, ouderenmishandeling)?	Voor Rotterdam waren in 2024 in totaal 725 extra meldingen ten opzichte van 2023. Meldingen kunnen onder meerdere categorieën vallen, waaronder 565 extra (ex-)partnergeweld, 170 extra kindermishandeling, 95 extra geweld tegen ouders, 140 extra andere problematiek, 100 minder huiselijk geweld overig en 10 minder oudermishandeling. Deze informatie is afkomstig van het Dashboard Veilig Thuis van het CBS: https://dashboards.cbs.nl/v3/regionaaldashboardveiligthuis/
2	VVD	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Hoeveel cliënten of gezinnen staan op een wachtlijst voor hulpverlening binnen deze aanpak?	Op 9 oktober jl. stonden bij Veilig Thuis voor Rotterdam 1.838 meldingen op de wachtlijst voor veiligheidsbeoordeling. Het betreft in totaal 1.496 casussen. Veilig Thuis screent dagelijks alle binnengekomen meldingen op signalen van acute onveiligheid. Crisissituaties worden door Veilig Thuis met voorrang opgepakt.
3	VVD	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Hoeveel wijkteammedewerkers zijn specifiek getraind in vroegsignalering van relationeel geweld?	Alle wijkteammedewerkers zijn verplicht de Meldcode HGKM te volgen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling en zijn hierin getraind.
4	VVD	Zorg en welzijn	Hoeveel fraudeonderzoeken zijn in 2024 uitgevoerd binnen de Wmo en Jeugdwet, en hoeveel daarvan zijn afgerond met een sanctie?	In 2024 zijn er 23 onderzoeken afgerond. De onderzoeken hebben geleid tot het treffen van 48 maatregelen (1 onderzoek kan leiden tot meerdere maatregelen).
5	VVD	Zorg en welzijn	Wat is het totale teruggevorderde bedrag aan onrechtmatig gedeclareerde zorg in 2024?	Teruggevorderd bedrag in 2024: € 81.873,07.
6	VVD	Zorg en welzijn	Hoeveel zorgaanbieders zijn geschorst, uitgesloten of onder verscherpt toezicht gesteld in 2024 en 2025?	2024; 5 zorgaanbieders 2025; 3 zorgaanbieders
7	VVD	Veilig	Hoeveel taxichauffeurs of -bedrijven zijn in 2024–2025 bestraft met een last onder dwangsom?	Er zijn in de periode 2024- 2025 41 LOD's geschreven. Dit is onder andere gebeurd voor het niet aanhebben van het daklicht, voor het niet op orde hebben van de taxikeuringsmeter of voor het niet op de meter rijden. Daarnaast zijn er 11 RTX-vergunningen ingenomen omdat ze niet op de lijst van de TTO voorkwamen.
8	VVD	Veilig	Wat is de verwachte impact van de nieuwe verordening op het aantal illegale taxi's in uitgaansgebieden?	De nieuwe verordening geeft handhaving meer tools waardoor sneller gehandhaaft kan worden. Door strengere eisen aan chauffeurs en Toegelaten Taxi Organisaties (TTO's), een looptijd van drie jaar voor vergunningen en de mogelijkheid tot intrekking bij overtredingen, wordt het voor malafide chauffeurs lastiger om actief te blijven. Hiermee wordt de kwaliteit, betrouwbaarheid en veiligheid van de taximarkt, ook in de uitgaansgebieden verder versterkt.
9	VVD	Veilig	Hoe verloopt de samenwerking met de ILT en politie bij landelijke vergunninghouders die in Rotterdam actief zijn?	Vorig jaar verliep de samenwerking stroef omdat er sprake was van een lage bezetting. Dit jaar verloopt de samenwerking heel goed. De ILT sluit 1 keer per maand aan bij de grote acties die wij vanuit de gemeente voeren. Bij deze acties is ook de verkeerspolitie aanwezig.
10	VVD	Veilig	In de begroting staat dat het aantal opgeleide boa's voor de aanpak van seksuele straatintimidatie is verdubbeld (van 13 naar 26), en dat Rotterdam samenwerkt met andere gemeenten in een landelijke werkgroep. a. In hoeveel gevallen is er proces-verbaal opgemaakt of bestuurlijke handhaving toegepast? b. Hoeveel recidivegevallen van daders van seksuele straatintimidatie zijn bekend bij de gemeente of politie? c. Worden bij incidenten met seksuele straatintimidatie of overlastgroepen camerabeelden structureel benut in opsporing of sanctienering?	A) Er zijn 4 proces verbaalen geschreven door de gemeente. Daarvan is er bij 1 casus een veroordeling uit gekomen. Het wetsartikel geeft geen mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete omdat de veroordeling via de rechter dient te gaan. B) Er zijn geen recidivegevallen van daders van seksuele straatintimidatie bekend bij de gemeente. C) Camerabeelden worden gebruikt, maar enkel ter ondersteuning. De landelijke werkgroep (waar het OM en Ministerie van Justitie en Veiligheid onderdeel van is) heeft bepaald dat op basis van enkel camerabeelden niet mag worden overgegaan tot opsporing of sanctienering. Er kan niet een zaak worden aangespannen gebaseerd op alleen gemeentelijke cameratoezicht of beeldmateriaal van het slachtoffer of andere personen. De overtreding van het wetsartikel moet op heterdaad in persoon door handhavers gebeuren. Camerabeelden kunnen enkel ter ondersteuning worden toegevoegd aan het proces-verbaal.
11	VVD	Beheer van de stad	Hoeveel meldingen van zwerfafval en naastplaatsingen zijn er geregistreerd in 2024 en 2025, en hoe verhoudt dat zich tot 2023?	Naastplaatsingen: 2023: 42.761 2024: 61.133 2025: 49.319 Zwerfafval: 2023: 29.315 2024: 33.689 2025: 30.444
12	VVD	Beheer van de stad	Wat is de gemiddelde responstijd van NietRnaast-teams bij meldingen in de buitenruimte?	Alle Niet R Naast Teams rijden dagelijks vaste routes om de naastplaatsingen te verwijderen. De Niet R Naast Teams rijden met kleine bakwagens. Afval/grofvuil wat niet in deze auto past wordt doorgegeven aan de grofvuilwagen zodat dit afval in de middag alsnog verwijderd wordt.

13	VVD	Beheer van de stad	Hoeveel boetes of waarschuwingen zijn er uitgedeeld bij overtredingen rondom afval en bijplaatsingen?	Rond naastplaatsingen zijn er dit jaar 6.654 boetes en 15 waarschuwingen uitgedeeld. Rond achtergelaten zwerfafval zijn er 32 boetes en 0 waarschuwingen uitgedeeld. In de praktijk is het niet eenvoudig om een heterdaad vast te stellen voor het achterlaten van zwerfafval. Daarom worden de boetes voor zwerfafval in bepaalde gevallen opgelegd als een boete voor naastplaatsing. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de statiegeldflesjesverzamelaar die opengescheurd afval achterlaat.
14	VVD	Beheer van de stad	In welke wijken is de beeldkwaliteit B of hoger niet meer haalbaar en wat zijn de gevolgen voor veiligheid of bruikbaarheid van de openbare ruimte?	In de gebieden Delfshaven, Feijenoord, Noord, Centrum, IJsselmonde, Bedrijventerrein R'dam-NW, Nieuw Mathenesse en Spaanse Polder is de beeldkwaliteit B of hoger waarschijnlijk niet meer haalbaar. Waarbij opgemerkt moet worden dat het Centrum (score tot 1 okt 25 89,16) veel aandacht krijgt van het Schoonoffensief dus de score waarschijnlijk wel haalt. De vraag wat de gevolgen zijn voor de veiligheid of bruikbaarheid is moeilijk te beantwoorden aangezien hier ook een stuk beleving van de bewoners meespeelt. Over het algemeen is het zo dat een minder schone buitenruimte het gevoel van onveiligheid vergroot en dat de bruikbaarheid afneemt.
15	VVD	ASIS	In welke wijken van Rotterdam is de afvalstoffenheffingskwijtschelding het hoogst, uitgedrukt in aantallen en als percentage van het totaal aantal huishoudens?	In de wijken Pendrecht-Zuidwijk, Bospolder-Spangen-Tussendijken, Groot-IJsselmonde en Oud-IJsselmonde, Middelland-Nieuwe Westen en Crooswijk zien we de meeste gevallen van kwijtschelding van afvalstoffenheffing. Gedetailleerde data hierover wordt niet standaard bijgehouden, mede omdat deze informatie niet van invloed is op de processen rondom het kwijtschelden van afvalstofheffingen.
16	VVD	Energietransitie	In het afgelopen jaar zijn verschillende bedrijven uit de Rotterdamse haven vertrokken. Zijn er voor de vrijgekomen terreinen inmiddels nieuwe bedrijven in beeld?	De contracten met partijen zijn meerjarig, dus er is zeker niet direct sprake van vrijgekomen terreinen als bedrijven vertrek aankondigen. HbR voert gesprekken met bedrijven die potentieel interesse hebben op vestiging in de haven.
17	VVD	Energietransitie	Wat is de huidige stand van zaken rondom netcongestie in de regio Rotterdam?	In heel Rotterdams (muv de Maasvlakte) is sprake van afnamecongestie. Nieuwe aanvragen voor een grootverbruikaansluiting, of uitbreidingen van bestaande grootverbruikaansluitingen komen op een wachtlijst. Met de Rotterdamse Aanpak netcongestie wordt gewerkt aan oplossingen op de lange en korte termijn. Zie voor een uitgebreide toelichting raadsinformatiebrief 25bb006997 en wethoudersbrief (25bb007049).
18	VVD	Energietransitie	Hoeveel Rotterdamse bedrijven staan op dit moment op de wachtlijst voor een aansluiting of uitbreiding van hun capaciteit?	Stedin hanteert wachtlijsten per station. Stations voeden soms gebieden die gemeentegrens overstijgend zijn. Stedin geeft aan op dit moment geen onderscheid te kunnen maken in aanvragen voor Rotterdamse bedrijven. Dat maakt het ingewikkeld om met een specifiek getal te komen voor Rotterdam. Hoeveel partijen op de wachtlijst staan en de totale hoeveelheid aan gevraagd vermogen per station deelt Stedin regelmatig via: https://www.stedin.net/zakelijk/energietransitie/beschikbare-netcapaciteit/wachtlijst .
19	VVD	Energietransitie	Zijn er inmiddels, in overleg met de ACM, oplossingen gevonden voor specifieke congestieproblemen, bijvoorbeeld door het afsluiten van groepscontracten?	ACM is als onafhankelijk toezichthouder verantwoordelijk voor het reguleren van de activiteiten van netbeheerders. ACM heeft in het afgelopen jaar mogelijk gemaakt dat netbeheerders, naast het reguliere 'vaste' transportrecht voor individuele partijen, nieuwe typen contractvormen kunnen aanbieden, bijvoorbeeld tijdsduurgebonden contracten of groepscontracten. Welk contract een bedrijf uiteindelijk aangaat met Stedin is een overeenkomst tussen beide partijen - Gemeente Rotterdam heeft hier geen inzicht in. Van de FlexScan regeling, waarbij Rotterdam 80% van de kosten betaalt van een onderzoek naar flexibel vermogen, is inmiddels door 46 bedrijven aangevraagd. Een van de mogelijke uitkomsten van dit onderzoek kan zijn dat een bedrijf haar groei- en/of verduurzamingsambities mogelijk kan maken door bijvoorbeeld deel te nemen aan een groepscontract. Groepscontracten zijn overigens voor het congestiegebied Zuid-Holland op dit moment nog niet mogelijk omdat het congestie managementonderzoek loopt. De resultaten hiervan worden in december verwacht, mogelijk kunnen er daarna wel groepscontracten worden afgesloten. In het Haven Industrieel Cluster zijn een aantal partijen bezig met verkenningen naar groepscontracten, maar heeft dit nog niet geresulteerd in definitieve aanvragen.
20	VVD	Stedelijke ontwikkeling	Op dit moment mogen 65+ers gratis gebruikmaken van het openbaar vervoer in de stad. Wat zou het de gemeente kunnen opleveren wanneer we een eigen bijdrage voor 65+ers vragen? Bijvoorbeeld €1,- per rit of een vaste bijdrage van €10,- per maand.	Alle Rotterdammers van 67+ mogen momenteel gebruikmaken van gratis OV in Rotterdam. Een eerste berekening wijst uit dat met de gesuggereerde aanpak € 6 mln op jaarbasis bespaard kan worden. Hierin zijn de gevolgen van vraaguitval niet meegenomen. Ook is niet bekend in hoeverre er een verband is tussen het gebruik van het product en het inkomen. Dus het genoemde bedrag kan in de praktijk anders, mogelijk lager, uitvallen.
21	VVD	Stedelijke ontwikkeling	Hoe heeft de omvang en samenstelling van de huurvoorraad zich ontwikkeld sinds de invoering van de Wet betaalbare huur? En hoe ziet deze ontwikkeling eruit wanneer opgeleverde nieuwbouw buiten beschouwing wordt gelaten?	Hierover is geen recente informatie. Wij zijn in afwachting van de tweede meting van het onderzoek 'Zicht op particuliere (ver)huur'. De eerste meting is in mei 2023 aan uw raad toegezonden. De tweede meting wordt momenteel door een extern bureau uitgevoerd. Begin 2026 zullen wij u over de uitkomsten van de tweede meting informeren.
22	VVD	Stedelijke ontwikkeling	Op welke gronden wordt aangenomen dat participatie leidt tot een vermindering van het aantal bezwaar- en beroepsprocedures?	Participatie heeft tot doel mensen invloed te laten hebben op planvorming, hun ideeën en wensen kenbaar te laten maken, bezwaren naar voren te laten brengen en waar mogelijk in overeenstemming deze te verwerken in de planvorming. Daarnaast heeft tot doel om mensen uitleg te geven over de planvorming. Wat nader gespecificeerd: Goed ontworpen en uitgevoerde participatie verkleint de kans op bezwaar en beroep doordat het problemen vroeg blootlegt, besluitvorming legitiemiteit geeft, lokale kennis inbrengt en procedurele knelpunten voorkomt — mits de participatie echt invloed biedt, transparant wordt vastgelegd en er zorgvuldig op wordt teruggekoppeld.
23	VVD	Volksgezondheid	Worden KOPP- en KOV-kinderen binnen de Rotterdamse gezondheidsaanpak Gezonder010 of Stevige Start als specifieke risicogroep geregistreerd en gevolgd?	Gezonder 010: voor de mentale gezondheid voor kinderen en jongeren vindt inzet plaats via het subsidiekader jeugdpreventie versterken en voorkomen. Binnen dit subsidiekader is de inzet op KOPP KOV een subsidiethema. Binnen Stevige Start wordt deze doelgroep niet gevolgd of geregistreerd. Wel zijn aanstaande ouders met psychische en verslavingsproblematiek onze doelgroep en helpen we professionals om deze problematiek vroeg te signaleren.

24	VVD	Volksgezondheid	Hoeveel kinderen in Rotterdam vallen naar schatting in deze categorie, en hoeveel daarvan zijn in 2024–2025 bereikt?	Naar schatting zijn 33.856 jeugdigen KOPPKOV in Rotterdam. Dat komt neer op 1 op de 5 jeugdigen. Het CJG heeft 94,5% van alle Rotterdamse kinderen in beeld waaronder de KOPPKOV doelgroep. Door zowel CJG als wijkteam wordt ondersteuning ingezet indien nodig. Daarnaast bereiken we met interventies vanuit het subsidiekader jeugdpreventie op het thema KOPPKOV jaarlijks 917 kinderen / jongeren; 70 gezinnen (ouder baby / kind interventie & Familie advies gesprekken); 10 ouders met een ouderinterventie; 306 professionals. Ook is er inzet vanuit het mantelzorgbeleid op jonge mantelzorgers.
25	VVD	Volksgezondheid	In welke mate wordt bij vroegsignalering door wijkteams of jeugdartsen standaard gekeken naar risicofactoren zoals psychische problematiek of verslaving bij ouders?	Jeugdartsen: Het CJG past in haar contactmomenten de 'Kijk Mij' methode toe. Bij deze methode wordt gekeken naar de ontwikkeling van het kind, de ondersteunende factoren en de factoren die deze ontwikkeling bedreigen zoals bijvoorbeeld laaggeletterdheid, schuldenpositie en verslaving van de ouders. Alle factoren samen bepalen het risicoprofiel van een kind en de eventuele extra contactmomenten. Wijkteams: Vanuit de wijkteams wordt de hulpvraag uitgevraagd aan de hand van alle levensdomeinen, waarbij ook 4 ouderschapscomponenten zijn opgenomen. Hierbij wordt gekeken naar de situatie van zowel de jeugdige als de ouders. Mochten hier signalen uit voort komen met betrekking tot ouders kan er gekozen worden voor een gezinsplan en is er ook aandacht voor psychische klachten of verslaving bij ouders.
26	VVD	Dienstverlening	Hoeveel mensen hebben een BRP-registratie voltooid in het afgelopen jaar? Hoe is dit in vergelijking met de andere G4 steden?	Een BRP-registratie is het vastleggen van (veranderingen in de) persoonsgegevens van iemand in de BRP. Denk hierbij aan levensgebeurtenissen zoals een geboorte, een overlijden en een verhuizing (in en uit de gemeente). We hebben de vraag opgevat als het totaal aantal voltooide BRP-registraties van het afgelopen jaar in het kader van de bevolkingsgroei: de totale hoeveelheid geboorten, overlijdens en de in- en uitstroom van bewoners. Zie bijlage vraag 26 voor de vergelijking met de andere G4 gemeenten.
27	GL	ASIS	p. 24: Aantal intakes en gestarte regelingen open achter op schema voor 25. Is er een wachtlijst bij Geldplein voor het opnemen van intakes? Zo ja, hoe lang is die?	Er is een wachtlijst bij Geldplein. Gemiddeld genomen bedraagt de wachttijd vier weken.
28	GL	ASIS	p. 24: De huisvestingsopgave voor statushouders wordt naar verwachting in 2025 volledig gerealiseerd via een combinatie van het aanbod van corporatiewoningen, fl exwoningen, transformatiewoningen en particuliere verhuur. Hoeveel statushouders hebben we tot op heden in 2025 gehuisvest?	De totale huisvestingsopgave in 2025 is 1.141 personen (een taakstelling van 1.040 personen en een doorstroom-/herhuisvestingsopgave van 101 personen). Van dit totaal zijn tot 1 oktober 885 personen gehuisvest (78%) waarvan 765 personen onderdeel is van de taakstelling (74%).
29	GL	ASIS	p. 26: "... 2025 laat een aanzienlijke daling zien in de mediane schuld ten aanzien van voorgaande jaren." Kan dit geduid worden? Wat is de gemiddelde schuld en hoe heeft deze zich ontwikkeld?	De gemiddelde en mediane schuld dalen al enkele jaren. Dit komt onder andere door de stijging van het aantal convenantpartners binnen de vroegsignalering. Hierdoor worden meer Rotterdammers eerder bereikt met een hulpaanbod en neemt de gemiddelde schuldhoopte bij de start van een schuldregelingstraject af. Ook lokale en landelijke inspanningen om schulden bespreekbaar te maken en ondersteuning bij het aanpakken hiervan helpen. De gemiddelde schuldhoopte in Rotterdam is de afgelopen jaren als volgt afgenomen: 34.568 (2022), 34.439 (2023) en 32.204 (2024). In Rotterdam ligt de gemiddelde schuldhoopte (€ 32.204) lager dan het landelijke gemiddelde (€ 36.201; gemeten onder NVVK-leden). De mediane schuld in Rotterdam is de afgelopen jaren als volgt afgenomen: 19.763 (2022), 19.237 (2023) en 19.147 (2024). Momenteel bedraagt de mediane schuld € 18.202. Meer hierover leest u in de Voortgangsrapportage Armoede en schulden van juni 2025.
30	GL	ASIS	p. 31. Voor de aanpak problematische schulden heeft het rijk € 1,3 mln beschikbaar gesteld. Waarom is dit budget alleen voor 2025 geboekt. Kan dit niet beter over verschillende jaren worden verdeeld, of is dit niet toegestaan binnen de voorwaarden van het Rijk?	Dit wordt inderdaad over verschillende jaren verdeeld. We stellen namelijk voor om het bedrag toe te voegen aan de bestemmingsreserve Armoedebeleid. Dit zal onttrokken worden in de jaren waar het betrekking op heeft.
31	GL	ASIS	p. 31. Waarom is het saldo 6.1.b Samenkracht en burgerparticipatie vanaf 2027 structureel 7,5 mln euro lager dan in 2026?	In de jaren 2025 en 2026 is er sprake van hogere baten, lasten en uitputting van de reserves dan 2027 en verder. Dit komt doordat de baten en lasten van bepaalde regelingen, zoals de crisisopvang asielzoekers en opvang Oekraïners (€ 3,1 mln), niet structureel in de begroting zijn opgenomen. Ook de onttrekking van reserves, zorgt voor hogere baten en lasten in de begrotingen voor 2025 en 2026. Actieplan Samenleven eindigt in 2026 waardoor het lastenbudget € 3 mln afneemt en de reserve van € 1,4 mln in 2026 is uitgenut.

32	GL	Beheer van de stad	<p>p. 37, Doel Schone en Circulaire stad. Kunnen we cijfers per jaar ontvangen over de periode 2022-2025 met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het aantal meldingen in de MeldR app, - De gemiddelde wachttijd voordat een melding wordt opgepakt, - Het percentage meldingen dat wordt afgehandeld met een actie van de gemeente, - Het percentage meldingen dat wordt afgehandeld zonder actie van de gemeente, - Het percentage meldingen waarover een inhoudelijke terugkoppeling aan de melder wordt gegeven? 	<ul style="list-style-type: none"> a. Deze vraag kunnen we op dit moment niet beantwoorden vanwege de migratie van databases. Hierdoor is het onderscheid naar kanaal (app/web/telefonie) onvoldoende te maken. b. De gemiddelde wachttijd is op dit moment niet te beantwoorden. Dit vraagt een analyse waar ruim de tijd voor nodig is. c. Alle meldingen vergen een actie van de gemeente. Dit is dus 100%. d. Zie het antwoord op vraag c. e. Alle meldingen (exclusief anoniem) krijgen een reactie van de gemeente.
33	GL	Beheer van de stad	<p>p. 41, Projecten. Hier lezen we dat er een nieuwe investering gepland staat voor de renovatie van de toegangsgebouwen van de Maastunnel. Wat betekent dat voor de toegankelijkheid van de Maastunnel voor fietsers en voetgangers, en worden er alternatieven (bijvoorbeeld een veerpont) ingezet bij afsluiting van de toegangsgebouwen?</p>	<p>De werkzaamheden aan de liften van de ventilatie gebouwen en roltrappen hebben geen invloed op de exploitatie van de fiets- en voetgangerstunnel. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd en daarbij beperken we de hinder. Over de werkzaamheden wordt vroegtijdig gecommuniceerd met de gebruikers en voor een aantal specifieke werkzaamheden wordt gebruik gemaakt van de regulier geplande nachtelijk afsluitingen van de fiets- en voetgangerstunnel.</p>
34	GL	Bestaande stad	<p>p. 58, Verstrekte subsidies woningvergroting. Hier staat dat 2026 en 2027 nog niet te ramen zijn, omdat het onduidelijk is of de subsidieregeling woningvergroting wordt verlengd. Wanneer wordt dit besluit naar verwachting genomen? En is de raad al eerder geïnformeerd over het moment van besluitvorming en de afwegingen die daarin worden meegenomen?</p>	<p>Dit collegebesluit wordt naar verwachting rond november genomen, gekoppeld aan de stand van zaken over de Woontop-afspraken inzake het NPRZ. De raad is hier nog niet eerder over geïnformeerd omdat de gesprekken over de Woontop-afspraken nog lopen.</p>
35	GL	Bestaande stad	<p>p. 61, Programma NPRZ-Wonen. 'Meer focus op grootschalige gebiedsaanpak uitgaande van sloop-nieuwbouw en verdichting'. Op welk moment neemt de gemeenteraad een besluit over deze koerswijziging?</p>	<p>De koerswijziging past binnen de kaders van onder meer de Woonvisie. Feitelijk vormt het een nuancering in de aanpak zoals voorgesteld in het Uitvoeringsplan NPRZ dat is een collegebesluit. Wel zal de raad later dit najaar naar verwachting geïnformeerd worden over dit voornemen mede in relatie tot de stand van zaken over de Woontop-afspraken inzake het NPRZ.</p>
36	GL	Bestaande stad	<p>p. 61, Programma NPRZ-Wonen. Op deze pagina lezen we niets over Bloemhof. Ook valt op dat de aanpak funderingsproblematiek (p. 58) bedoeld is voor huizen op houten palen, dus niet voor fundering 'op staal' zoals in Bloemhof. Klopt het dat er geen extra inzet vanuit de NPRZ-pijler wonen voor Bloemhof is voorzien?</p>	<p>Momenteel wordt het merendeel van de lopende aanpak in Bloemhof (informatievoorziening, ondersteuning bewoners, omgevingsmanagement etc) gefinancierd vanuit NPRZ Wonen. Het vervolg van een financiële inzet vanuit NPRZ Wonen in Bloemhof is afhankelijk van de nog lopende Woontop-afspraken, waarover het college de raad naar verwachting in november van dit jaar nader zal informeren.</p>
37	GL	Bestaande stad	<p>p. 62, Bijstelling Technische wijzigingen, leges omgevingswet. Zijn in 2027 en verder naar verwachting opnieuw indexeringen nodig van de leges om die kostendekkend te houden, of zijn die al verwerkt in de meerjarenbegroting?</p>	<p>"De legesbegroting voor het aankomende jaar wordt periodiek (één jaarlijks) herzien/geactualiseerd bij de Begroting. Hierbij wordt er gestreefd naar een kostendekkendheidspercentage van maximaal 98%. Jaarlijks wordt hiervoor de minimale CPI-index gehanteerd binnen de leges van de omgevingswet. Mocht de situatie zich voordoen dat het percentage van 98% niet wordt behaald (eronder), dan wordt er mogelijk besloten de tarieven wederom aanvullend (bovenop de CPI-index) te indexeren."</p>
38	GL	Economische ontwikkeling	<p>p.102 "In 2025 worden minder programma activiteiten uitgevoerd en vallen de uitgaven op subsidies op het programma Circulair € 160.000 lager uit dan begroot." → Hoeveel aanvragen op het programma Circulair zijn er binnengekomen dit jaar? Hoeveel daarvan zijn er gehonoreerd en hoeveel afgewezen? De aanvragen die zijn afgewezen, op welke grond zijn deze afgewezen?</p>	<p>Vanuit het programma Rotterdam Circulair bestaan dit jaar twee subsidieregelingen. Een stimuleringsregeling voor circulaire initiatieven en een regeling voor circulaire innovaties. Voor de initiatievenregeling zijn in 2025 tot nu toe nog geen aanvragen afgewezen; Er zijn in 2025 4 aanvragen goedgekeurd en 2 aanvragen worden potentieel nog ingediend. Voor de dit jaar gestarte subsidieregeling Circulaire Innovaties zijn in 2025 27 aanvragen ontvangen. Deze aanvragen zijn conform de criteria in de regeling (onder andere mate van innovatie en potentiële impact op de economie en circulariteit van Rotterdam) beoordeeld en gerangschikt. Het budget is toegekend aan de 6 hoogst scorende aanvragen. Het bedrag van 160k wordt volgend jaar ingezet om het plafondbedrag van een tweede subsidieronde te verhogen.</p>
39	GL	Energietransitie	<p>p.108 "Op basis van de jaarlijkse luchtfoto blijkt dat er in maart 2025 2,2km2 aan zonnepanelen in Rotterdam is gerealiseerd. De businesscase voor zonne-energie is het afgelopen jaar minder gunstig geworden waardoor de groei sinds maart 2024 minder stevig was dan het jaar ervoor. Als deze ontwikkeling doorzet heeft dit mogelijk gevolgen voor het beoogde doel voor 2026: 3,2 km2 zonnepanelen." → zijn er al plannen in ontwikkeling om dit bij te sturen, zodat het doel alsnog gehaald kan worden in het laatste jaar? Of worden er middelen ingezet?</p>	<p>Dat het doel van 3,2 km2 zonnepanelen niet wordt behaald heeft grotendeels te maken met het feit dat het drijvend zonnepark op de sluffer niet in 2026 gerealiseerd wordt. Dit werd in eerste instantie wel beoogd. In de huidige planning staat de realisatie gepland in 2027, waarbij in totaal 0,44 km2 aan zonnepanelen wordt verwacht. Als het huidige groeitempo verder aangehouden wordt zou gesteld kunnen worden dat met de realisatie van zonnepark sluffer, de doelen wel of op het nippertje niet gehaald worden. De dalende groei in dit tempo heeft inderdaad te maken met de lastigere business case van zonne-energie. Het vergt nu meer maatwerk om te investeren in zonne-energie, dit creëert veel terughoudendheid en minder natuurlijke groei. De huidige middelen die we inzetten helpen doelgroepen, zoals ondernemers, VVE's en scholen in dit uitzoekwerk. En we zetten in op nieuwe toepassingen zoals solar carports, zon op gevels, langs infra, maar deze projecten zijn concepten die nog onvolwassen zijn en de nodige tijd en aanpak vergen, waardoor het op korte termijn niet leidt tot gerealiseerde projecten. De huidige en eventueel extra middelen zullen helpen om meer gerealiseerde projecten te krijgen, maar niet op deze korte termijn. Het activeren van partijen om zonne-energie te verkennen tot het daadwerkelijk realiseren kost nou eenmaal veel tijd, zeker in de huidige marktomstandigheden.</p>

40	GL	Energietransitie	p.110 "Sinds de openstelling van de subsidieregeling voor zero-emissie-taxi's eind 2024, heeft de gemeente in 2025 38 aanvragen ontvangen, waarvan inmiddels de helft is toegekend." → wat is de status van de andere helft van de aanvragen? Wat is de verwachting?	Sinds de openstelling van de subsidieregeling voor zero-emissie-taxi's eind 2024 heeft de gemeente in totaal 141 subsidieaanvragen ontvangen. Hiervan zijn inmiddels 94 aanvragen toegekend. Daarnaast zijn 42 aanvragen afgewezen, omdat deze niet voldeden aan de gestelde voorwaarden. Op dit moment zijn er nog 5 aanvragen in behandeling. Voor de rest van het jaar verwachten we nog ongeveer 20 nieuwe aanvragen te ontvangen. Daarmee verwachten we dat via deze subsidieregeling in totaal circa 12,5% van de Rotterdamse taxibranche zal zijn overgestapt op zero-emissievoertuigen.
41	GL	Sport & recreatie	p. 140. De gemeente heeft zich tot doel gesteld het label Global Active City te halen. Een belangrijk onderdeel hiervan is het stimuleren dat kinderen op school meer gaan bewegen. Hoe verhoudt dit zich met het eerder afschaffen van de Lekker Fit subsidie?	Met het behalen van het GAC label laten we als stad zien dat we een actieve en gezonde leefstijl bevorderen inzetten in domein overstijgende uitdagingen. Iedere stad kiest een eigen invulling, het is geen vaste werkwijze. In de Rotterdamse aanpak hebben we aandacht voor beweegvriendelijke buitenruimte, gezonde en sociale stad, de impact van topsport en actieve werknemers. Binnen deze pijlers hopen we nog meer Rotterdammers in beweging te krijgen. Er is in Rotterdam een divers aanbod voor kinderen om een actief leven te stimuleren. Hoewel de subsidie Lekker Fit! is stopgezet, is er nog steeds inzet op scholen en sportstimulering voor kinderen. Zo hebben we het naschools aanbod met o.a. de schoolsportverenigingen het clinicaanbod en voor het VO Swaggym. Daarnaast is er Opjouwplein, Doerakkers en worden kinderen via de campagne "lekker lopen te fietsen", gestimuleerd om op een actieve manier naar school te komen. De nieuwe subsidie 010 Fit'R is ook een mooi voorbeeld van domeinverbinding; wekelijks sport- en bewegingsactiviteiten worden gecombineerd met het stimuleren van en advies geven over een gezonde leefstijl, voeding, bewegen, motorische vaardigheden en blijvend gedragsverandering voor kinderen en hun ouders.
42	GL	Sport & recreatie	Wat zou het kosten om de Lekker Fit subsidie weer opnieuw te in te voeren?	De herinvoering van de Lekker Fit!-subsidie op gelijkwaardige schaal vergt een structurele uitgave van circa € 4,5 miljoen. Deze raming is gebaseerd op het vastgestelde subsidieplatform van € 4.521.000, zoals opgenomen in de Subsidieregeling Rotterdam Lekker Fit! primair onderwijs 2023-2024. Het genoemde bedrag heeft uitsluitend betrekking op de subsidiëring en is exclusief de aanvullende personele inzet en operationele kosten benodigd voor de coördinatie van het programma. Dit betreft een bedrag van €1.430.000.
43	GL	Sport & recreatie	p. 147: "In 2022 ontvingen openbare zwembaden een gedeeltelijke compensatie voor de meerkosten van energie. Deze meerkosten werden veroorzaakt door gestegen gasprijzen." → Wordt er gekeken naar de mogelijkheden om zwembaden te helpen (gedeeltelijk) van het gas af te gaan? En wordt er gekeken naar de mogelijkheid daar middelen voor vrij te maken?	Bij de compensatie van de meerkosten energie aan zwembaden ging het niet alleen om gas, maar ook om elektriciteit en stadsverwarming. De zwembaden die de afgelopen 10 jaar zijn gebouwd, Zwemcentrum (Zuidplein) en Sportcentrum Feijenoord (Laan op Zuid) zijn gasloos. Dat zal ook gelden voor het nieuw te bouwen zwembad Overschie. Binnen de oudere zwembaden zijn diverse maatregelen getroffen of in de planning om het energieverbruik, waaronder gas, te verminderen. Zoals: hybride warmtepompen, aanleg zonnepanelen, en vervanging TL- door ledverlichting. Het geheel gasloos maken van bestaande zwembaden vereist grote renovaties en is voorlopig niet mogelijk vanwege het knelpunt van de netwerkcongestie. Voor nieuwbouw en grote renovaties zijn de budgetten voor de duurzaamheidsmaatregelen inbegrepen in het IHP. De exploitanten investeren ook zelf in duurzaamheid van zwembaden.
44	GL	Stedelijke ontwikkeling	p. 158, Bijstelling opbrengsten erfpacht. Wat is de reden dat de na de eerder kasschuif (in voorjaarsnota 2025) resterende opbrengsten van het erfpachtproject volledig naar 2029 worden geschoven? In de voorjaarsnota werd gekozen voor een reeks verspreid over de jaren. Is er in de tussentijd een ander inzicht ontstaan over de verwachte planning van het project?	Bij de voorjaarsnota 2025 is een kasschuif gedaan op basis van de toenmalige inzichten waarbij 11,2 mln. aan opbrengsten verschoven is naar de jaren 2026, 2027 en 2028. Er stond daarna een resterend bedrag aan verwachte opbrengsten uit het erfpachtproject in 2025 begroot (6,984 mln). Vanwege de ontwikkelingen rondom het erfpachtproject na de VJN 2025, is het inzicht ontstaan dat in 2025 deze resterende opbrengsten uit het erfpachtproject niet behaald zullen worden en dat de verwachting is dat deze in 2029 het meest realistisch begroot konden worden. Het college zal periodiek, op basis van de meest actuele inzichten in de voortgang van het erfpachtproject, de meerjarenbegroting zo realistisch mogelijk bijstellen.
45	GL	Stedelijke ontwikkeling	p. 158, Bijstelling Invoerings- en uitvoeringskosten Omgevingswet. Door de recente technische sessie in BWB over het omgevingsplan is wel duidelijk dat de omzetting van alle bestemmingsplannen naar één omgevingsplan flink wat ambtelijke capaciteit vergt. Fijn om te lezen dat er dit jaar € 2 mln extra hiervoor beschikbaar is. Draagt het Rijk ook de komende jaren voldoende bij om de invoeringskosten te dekken? Of gaat de invoering van de omgevingswet ook deels ten koste van onze ambtelijke capaciteit om ook nieuwe plannen te maken?	Bij de voorjaarsnota 2025 is een kasschuif gedaan op basis van de toenmalige inzichten waarbij 11,2 mln. aan opbrengsten verschoven is naar de jaren 2026, 2027 en 2028. Er stond daarna een resterend bedrag aan verwachte opbrengsten uit het erfpachtproject in 2025 begroot (6,984 mln). Vanwege de ontwikkelingen rondom het erfpachtproject na de VJN 2025, is het inzicht ontstaan dat in 2025 deze resterende opbrengsten uit het erfpachtproject niet behaald zullen worden en dat de verwachting is dat deze in 2029 het meest realistisch begroot konden worden. Het college zal periodiek, op basis van de meest actuele inzichten in de voortgang van het erfpachtproject, de meerjarenbegroting zo realistisch mogelijk bijstellen.

46	GL	Stedelijke ontwikkeling	<p>p. 158, Bijstellingen stelpost Kiezen voor Rotterdam, Bestemmingsreserve Autoluw fonds en Verkeerscirculatieplan. We lezen dat resp. € 103.390 en €14.688 vrijvalt uit deze bestemmingsreserves ter dekking van Kiezen voor Rotterdam. Ook zien we een kasschuif en bijstelling op de stelpost Kiezen voor Rotterdam. Hier een aantal vragen over:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Klopt het dat hiermee incidentele middelen (bestemmingsreserves) worden ingezet om een structurele bezuiniging (KvR) te dekken? - Zo nee, graag een uitgebreide toelichting wat over wat er wél gebeurt met deze bijstellingen - Zo ja, waar komt de dekking voor de jaren daarna dan vandaan? - Dezelfde vragen hebben we over de bestemmingsreserves Duurzaam (€ 19.000), Duurzaamheidstransitiebudget (€ 492.000) en Energietransitiebudget (€ 85.000) in het programma Energietransitie 	<p>Kiezen voor Rotterdam heeft ertoe geleid dat er een vermindering heeft plaatsgevonden in ondersteunend personeel. Dit leidt ertoe dat er minder arbeidskosten zullen zijn. De dekking die nodig was en onttrokken werd uit reserves valt hiermee vrij. Dat is een incidentele vrijval van middelen die ten gunste komt van de bezuinigingsopgave KvR. Voor 2029 (en volgende jaren is er nog geen dekkingsbron.</p>
47	GL	Werk en inkomen	<p>p. 184. Waarom loopt het percentage tijdig besluiten van bijstands aanvragen langzaam terug terwijl het aantal mensen met een bijstandsuitkering afneemt?</p>	<p>Het bijstandsvolume is weliswaar gedaald, maar de instroom is nog steeds hoger dan gemiddeld waardoor de afhandeltermijnen onder druk staan. De instroom t/m augustus is 8% hoger in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar. In het 2e tertaal van dit jaar is 87% van de aanvragen binnen de wettelijke termijn afgehandeld. Dit is een verbetering t.o.v. tertaal 1 (85,8%). Na de zomer is de werving van nieuwe medewerkers weer opgestart.</p>
48	GL	Werk en inkomen	<p>p. 188. De gemeente investeert 5,6 mln euro in de ontwikkeling van Thomas (ICT-ondersteuning Werk en Inkomen).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wanneer is de geplande oplevering van Thomas? - Welke additionele functionaliteit mogen we verwachten van deze software? - En waarom is ervoor gekozen om een geheel nieuw pakket te ontwikkelen? - Maakt de nieuwe software gebruik van cloud functionaliteit? - En zo ja, wordt dit een functionaliteit op basis van een Europese techniek, en zo nee, waarom niet? 	<p><i>Wanneer is de geplande oplevering van Thomas?</i> In december 2025 wordt de functionaliteit opgeleverd waarmee we Rotterdammers ondersteunen op weg naar werk, participatie en/of inburgering.</p> <p><i>Welke additionele functionaliteit mogen we verwachten van deze software?</i> Een portaal voor burgers en professionals waarmee: - De Rotterdammer krijgt o.a. meer eigenaarschap over en inzicht in de voortgang van zijn eigen traject en de stappen die nodig zijn (op weg) naar werk. - Voor de professionals betekent het o.a. dat zij met de geïntegreerde digitale tools, werkzoekenden sneller en persoonlijker kunnen ondersteunen bij het vinden van werk of een passend traject op weg naar werk. - Het nieuwe systeem zorgt voor betrouwbare en actuele data. Zie voor uitgebreide informatie de raadsinformatiebrief bij de T2 monitor Werk en Inkomen 2025.</p> <p><i>Waarom is ervoor gekozen om een geheel nieuw pakket te ontwikkelen?</i> De markt was en is niet nog in staat om de gewenste IT-ondersteuning te kunnen leveren, waardoor 5 jaar geleden besloten is om onder eigen regie deze software te ontwikkelen. Omdat we het systeem modulair inrichten kunnen we op onderdelen wel modules inkopen.</p> <p><i>Maakt de nieuwe software gebruik van cloud functionaliteit?</i> Ja, het Mendix-platform draait binnen Europa in de Cloud. Dit geldt ook voor de producten die we inkopen, waarbij we bij de inkoop van deze producten oa eisen stellen aan de Cloud voorzieningen.</p> <p><i>En zo ja, wordt dit een functionaliteit op basis van een Europese techniek, en zo nee, waarom niet?</i> Mendix was initieel een Rotterdams product, maar is inmiddels overgenomen door het Europese bedrijf Siemens. De andere producten die we in hebben gekocht zijn Nederlands.</p>
49	GL	Werk en inkomen	<p>p. 188. Waarom is het saldo 6.3a inkomensregelingen – voor 2027 en verder sterk afwijkend van 2025 en 2026?</p>	<p>In dit taakveld wordt de BUIG verantwoord. In de huidige gemeentelijke begrotingssystematiek wordt de BUIG voor het lopende en volgende begrotingsjaar geactualiseerd in de meerjarenbegroting (in het geval van de Begroting 2026 / 2e Herziening 2025 gaat het dus om de jaren 2025 en 2026). Voor de jaren daarna wordt de ontwikkeling in de verwachte rijksbaten gelijkgesteld aan de ontwikkeling van de verwachte lasten (het BUIG-saldo is daarmee 'nul').</p>
50	GL	Zorg, Welzijn en Wijkteams	<p>Kinderparadijs: Is er geld gereserveerd voor de financiering van het Kinderparadijs in 2026 nav aangenomen motie bij de VJN, zo nee, waarom niet? Zo ja, in welk programma kunnen wij dat terugvinden?</p>	<p>Aan het Kinderparadijs zal subsidie worden verleend om de activiteiten in 2026 voort te zetten. Deze middelen worden opgevangen binnen het begrotingsprogramma Zorg, Welzijn en Wijkteams. Deze mutatie zal worden verwerkt bij de 1e herziening van 2026. Daarom is dit voorstel nog niet terug te vinden in deze begroting.</p>
51	GL	Zorg, Welzijn en Wijkteams	<p>Financiële bijstellingen: kan er een specificatie worden gegeven van de technische wijzigingen, reserves, taakmutaties, kasschuiven die optellen tot - 25 miljoen?</p>	<p>De eerste tabel op blz. 200 van de website bevat een specificatie van de begrotingsbijstellingen per categorie (Kasschuiven, Ramingsbijstellingen onvermijdelijk, Reserves, Taakmutaties en Technische wijzigingen) en de financiële bijstelling per jaar. Onder deze tabel is per financiële bijstelling een inhoudelijke toelichting opgenomen. Aanvullend op de toelichting Technische wijzigingen (€ 47,3 mln in 2026 aflopend naar € 43,1 mln in 2029); dit betreft hoofdzakelijk de indexatie van de begroting naar prijspeil 2026 (€ 45,4 mln in 2026 aflopend naar € 42,6 mln in 2029).</p>

52	GL	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Tekort 11.3 mln jeugdhulp lokaal: In de toelichting staat dat hoewel het aantal kinderen in de SGGZ iets afneemt en het aantal verwijzingen via de Knooppunten toeneemt, door toenemende kosten per kind dit niet de gewenste verschuiving in geld oplevert. (- € 11.300, Programma Zorg, welzijn en wijkteams). Graag een toelichting welke stappen zijn gezet om jongeren de noodzakelijke zorg te leveren en kostenstijgingen te voorkomen?	Er wordt ingezet om jeugdigen met GGZ problematiek zoveel mogelijk via de knooppunten te verwijzen naar passende ondersteuning. Waarbij ook meegenomen wordt dat GGZ hulp niet het antwoord is op alle problemen. Ook Preventie, Welzijn en wijkteams kunnen ondersteunen, we moeten immers meer normaliseren. Deze partijen zijn aangesloten bij de knooppunten en met elkaar hebben zij de expertise om naar de meest doelmatige ondersteuning te verwijzen. Op deze manier komen jeugdigen niet meer automatisch in de specialistische GGZ terecht.
53	GL	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Jeugdhulp: De stijgende kosten per kind komen o.a. door het stokken van de doorstroom naar onderwijs. Welke stappen worden ondernomen om deze doorstroom te verbeteren?	De doorstroom van jeugdigen uit (dagprogramma's) jeugdhulp naar onderwijs, hangt sterk samen met de plekken in het onderwijs, vooral ook het gespecialiseerd onderwijs. Daar zijn de wachttijden lang, soms oplopend tot 2 jaar, voordat een kind geplaatst kan worden. Het realiseren van meer klassen in het (V)SO is geen haalbare oplossing, omdat het onderwijs niet gefinancierd kan worden en er onvoldoende fysieke ruimte is. Daarom wordt vanuit de Taskforce Dekkend Netwerk, waarin gemeente, samenwerkingsverbanden en schoolbesturen samenwerken, gewerkt aan meerdere actielijnen. Acties: Korte termijn: Gericht op voorkomen van instroom in gespecialiseerd onderwijs en uitval uit het onderwijs (en daarmee instroom in jeugdhulp). Door de druk op gespecialiseerd onderwijs te verlagen ontstaat meer ruimte voor instroom vanuit jeugdhulp. In 2025 is vooral gewerkt aan het realiseren van extra plekken voor kinderen in regulier onderwijs, waarmee uitstroom naar gespecialiseerd onderwijs (SO en VSO) voorkomen wordt. Inmiddels is al voor meer dan 100 kinderen een plek gevonden. (De Doorbraak onderwijs). Aan de schoolbesturen is gevraagd bij te dragen aan het bieden van onderwijs aan jeugdigen die tijdelijk niet naar school kunnen, met als doel onderwijsachterstand te voorkomen of te verminderen en daarmee de terugkeer naar school te versnellen (definitief besluit alle schoolbesturen verwacht in december). Middellange termijn (2025 - 27): Naast creëren van extra plekken ook inzet op kennisoverdracht vanuit (V)SO naar regulier onderwijs, met als doel de leerkrachten en docenten te leren omgaan met "gedrag". "Gedrag" is in de meeste gevallen de oorzaak van uitval. Daarnaast onderzoeken we of we afspraken kunnen maken met de schoolbesturen over het geven en houden van een schoolinschrijving voor alle leerplichtige kinderen, tenzij zij door een te laag IQ nooit een ontwikkelingsleeftijd van een leerplichtig kind kunnen bereiken.
54	GL	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Hoeveel kinderen zijn tot nu toe in 2025 verwezen via de Knooppunten?	In de eerste twee kwartalen van 2025 zijn in totaal 550 verwijzingen binnen gekomen bij de knooppunten.
55	GL	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Eigen bijdrage jeugdzorg: Het Rijk heeft besloten om per 1 januari 2028 een eigen bijdrage in te voeren voor de jeugdzorg. Wat zijn de verwachte gevolgen voor de toegankelijkheid van de jeugdzorg? Wat gaat de gemeente doen om toch te zorgen dat jeugdhulp voor de lagere inkomens toegankelijk blijft?	Het Rijk staat aan de lat voor de uitwerking van deze maatregel. Vooralsnog is nog niet bekend hoe het Rijk deze maatregel wil vormgeven, waardoor de verwachte gevolgen ook nog niet in te schatten zijn.
56	GL	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Rijk en gemeenten gaan met de sector afspraken maken over hoe ze beter kunnen sturen op trajectduur. Deze maatregel moet jaarlijks € 2,9 mln opleveren vanaf 2028. Met welk percentage denkt de gemeente de trajecten te kunnen verkorten, om deze besparing te kunnen waarmaken?	Het Rijk staat aan de lat voor de uitwerking van deze maatregel. Vooralsnog is nog niet bekend hoe het Rijk deze maatregel wil vormgeven.
57	GL	Zorg, Welzijn en Wijkteams	SPUK middelen vastgoedtransitie gesloten Jeugdhulp: - Aan welke specifieke projecten worden deze SPUK middelen uitgegeven? - En op welke datum wordt verwacht dat deze kleinschalige woonvormen open gaan? Graag voor elk project een indicatie. - Hoeveel kinderen kunnen de komende jaren worden behandeld in deze kleinschalige woonvormen, en hoeveel Rotterdamse kinderen staan er op de wachtlijst?	a. De middelen die in het kader van die regeling beschikbaar zijn gesteld, zijn bedoeld voor de transformatie van vastgoed van gesloten jeugdhulp naar meer kleinschalige woonvormen in het landsdeel Zuid-West. Voor deze transformatie hebben twee zorgaanbieders SPUK-middelen ontvangen (iHUB en Schakenbosch). b. Alle gesloten groepen van beide aanbieders werken sinds 1 januari 2022 kleinschalig met groepen van maximaal 6 kinderen. Met de resterende SPUK-middelen worden aanvullende aanpassingen gedaan zoals verkleining naar groepen van 3 of 5 kinderen. De gesprekken daarover lopen met beide aanbieders. iHUB neemt de groepen in november 2025 in gebruik. Met Schakenbosch lopen de gesprekken nog en wordt dit uitgewerkt. De middelen kunnen tot uiterlijk 31 december 2026 worden ingezet. c. In 2024 zijn er 150 jongeren in het landsdeel geplaatst. Hiervan kwamen er 30 uit Rotterdam. In het eerste half jaar van 2025 zijn er 84 jongeren geplaatst op een gesloten bed in het landsdeel en kwamen er 21 uit Rotterdam. Gesloten jeugdhulp kent een afbouwopgave en de doelstelling is dat er 54 bedden voor het landsdeel beschikbaar zijn in 2028. Momenteel maken de jongeren gebruik van circa 100 gesloten bedden.
58	GL	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Dakloosheid: Er is 2.5 miljoen extra uitgetrokken voor extra plekken, graag een specificatie op welke manier dit geld besteed wordt (hoeveel plekken, welke vorm zoals RoomFirst etc.)	In de raadsinformatiebrief van 1 juli 2025 informeerden wij u over de beoogde besteding van deze middelen. Op dit moment voeren wij de zoektocht naar geschikte panden/locaties uit. U wordt hier op een later moment over geïnformeerd.

59	GL	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Hulpmiddelen Wmo: het scheiden van wonen en zorg in de Wet langdurige zorg (Wlz) leidt bij gemeenten tot meerkosten. Waardoor komt dat?	<p>Gemeenten zijn vanuit de Wmo verantwoordelijk voor het verstrekken van hulpmiddelen en woningaanpassingen aan inwoners die zelfstandig wonen en daar volgens de Wmo recht op hebben. Voor mensen die in een Wlz-instelling verblijven, ligt deze verantwoordelijkheid bij het zorgkantoor. (NB: met de term hulpmiddelen verwijst het Rijk zowel naar hulpmiddelen zoals rolstoelen en scootmobielen, als woningaanpassingen, zoals bijvoorbeeld trapliften en badkamer aanpassingen).</p> <p>Door het scheiden van wonen en zorg binnen de Wlz kunnen mensen met een Wlz-indicatie er echter voor kiezen om thuis te wonen en daar langdurige zorg te ontvangen. Deze beweging wordt door het Rijk actief gestimuleerd. Omdat inwoner die Wlz-zorg thuis ontvangen zelfstandig wonen, is de gemeente verantwoordelijk voor de bekostiging van hun hulpmiddelen en woningaanpassingen en niet het zorgkantoor, ondanks hun Wlz-indicatie.</p> <p>Het gevolg is dat gemeenten te maken krijgen met een groeiende groep Wlz-cliënten die thuis woont en gebruikmaakt van hulpmiddelen en woningaanpassingen. Dit betekent voor de gemeente extra Wmo-uitgaven. Daarnaast loopt de gemeente in deze gevallen kosten mis omdat er geen eigen bijdrage kan worden geïnd over deze hulpmiddelen en woningaanpassing; reden hiervoor is dat wanneer een persoon een al een eigen bijdrage betaalt aan de Wlz, dan is dit voorliggend op de eigen bijdrage van de Wmo. Voor deze meerkosten voor gemeenten, ontvangen gemeenten een vergoeding van het Rijk.</p>
60	GL	Zorg, Welzijn en Wijkteams	De aanvullende middelen voor de Hervormingsagenda Jeugd, met als doel het terugdringen van de tekorten in de jeugdzorg, zijn ingezet om het tekort op de Wmo op te lossen. Vanwaar de keus om geld bedoeld voor jeugdzorg in te zetten voor Wmo?	<p>De lobbyreeks staat te boek als 'lobbyreeks Wmo' maar heeft ook betrekking op de uitgaven jeugd. Er is voor gekozen om alle structurele middelen in te zetten op de lobbyreeks. Hiermee worden de stelposten in de begroting zoveel mogelijk opgelost, conform de aangescherpte begrotingskaders van de Provincie Zuid-Holland. Incidentele middelen worden benut om de opgave van de Rotterdamse Ambitie en de RBOK in deze jaren te verlagen, conform de door Rijk benoemde bestemming als groeipad maatregelen Hervormingsagenda Jeugd.</p>
61	GL	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Taakmutaties: Er worden verschillende bedragen genoemd bij middelen die door het Rijk ter beschikking zijn gesteld i.v.m. de Hervormingsagenda Jeugd, en de commissie van Ark. Betekent dit dat er voor 2025 € 19,2 miljoen is ontvangen voor de tekorten in de jeugdzorg en dat dit bedrag in zijn geheel zijn gebruikt voor de Wmo? En waar worden de ontvangen middelen om het tekort in de jeugdzorg en de maatregelen van de Hervormingsagenda op te vangen aan uitgegeven?	<p>De extra Rijksmiddelen voor Jeugd zijn incidentele middelen (€23, 2 miljoen voor 2026 en €20,8 miljoen voor 2027) en structurele middelen (€19,2 miljoen per jaar)</p> <p>Er is voor gekozen om alle structurele middelen in te zetten op de lobbyreeks. Hiermee worden de stelposten in de begroting zoveel mogelijk opgelost, conform de aangescherpte begrotingskaders van de Provincie Zuid-Holland. De lobbyreeks staat te boek als 'lobbyreeks Wmo' maar heeft ook betrekking op de uitgaven jeugd. Incidentele middelen worden benut om de opgave van de Rotterdamse Ambitie en de RBOK in deze jaren te verlagen, conform de door Rijk benoemde bestemming als groeipad maatregelen Hervormingsagenda Jeugd.</p>
62	GL	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Vanuit Programma Zorg, Welzijn en Wijkteams is vanaf 2026 -€ 700.000 budget overgeheveld naar o.a. CJG. Kan worden toegelicht voor welk onderdeel van de dienstverlening dit gebruikt gaat worden?	<p>De € 700.000 wordt besteed aan het service- en contact centrum van het CJG en communicatie voor de CJG regio Rijnmond. Dit werd eerst uit het Aanvullend Preventief Pakket (APP) betaald en nu is dit in het basispakket van de regio opgenomen. De overheveling is slechts een financieel technische mutatie om de budgetten te alloceren aan het juiste pakket.</p>
63	GL	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Er wordt geïnvesteerd in schoolzorgteams en de samenwerking tussen CJG en het zorgnetwerk rond de school. Zo kunnen problemen eerder gesignaleerd en opgepakt worden. Wordt in alle wijken en scholen in gelijke mate geïnvesteerd, of gaat er extra aandacht uit naar scholen in wijken met grotere sociale problemen?	<p>De schoolzorgteams zijn aanvankelijk geïmplementeerd op scholen primair onderwijs met een hoge tot zeer hoge schoolweging (ongeacht de wijk waar de school staat). Vanaf 2026 is de gemeentelijke bekostiging van de schoolzorgteams (en dan gaat het vooral om de extra inzet van schoolmaatschappelijk werk ten behoeve van de samenwerking in de schoolzorgteams) mede gebaseerd op sociale wijkindicatoren, waardoor er verhoudingsgewijs meer schoolzorgteams worden gerealiseerd in wijken met een zwak sociaal profiel. In 2025 heeft CJG in de vorm van een pilot op ... scholen deelgenomen aan de samenwerking met de professionals in de schoolzorgteams. Het CJG zal in 2026 bij nog eens 20 schoolzorgteams aansluiten. Daarmee is deze inzet van CJG in kader van het Aanvullend preventief pakket Rotterdam ook automatisch meer gericht op de wijken met grotere sociale problemen.</p>
64	GL	Zorg, Welzijn en Wijkteams	De investering voor de tijdelijke huisvesting Capelsebrug gaat niet in een keer ten laste van de reserve maar wordt bij oplevering geactiveerd. Waarom? Heeft dit gevolgen voor de daklozen die nu of in de toekomst gebruik maken van de opvang?	<p>Het activeren van de kosten van de huisvesting is een verplichting vanuit de geldende financiële regels. Dit heeft geen gevolgen voor de personen die van deze opvang gebruik maken of het functioneren van deze voorziening.</p>
65	GL	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Bij de toelichting van financiën (p.200) staat onder het kopje technische wijzigingen dat de budgetten vanaf het jaar 2025 zijn geactualiseerd naar het prijspeil 2025. Alle andere programma's worden geactualiseerd naar prijspeil 2026. Waarom is hiervoor gekozen?	<p>Hier had prijspeil 2026 moeten staan; de budgetten van het begrotingsprogramma ZWW zijn net als bij de andere begrotingsprogramma's geactualiseerd naar prijspeil 2026.</p>
66	GL	Overhead	Bij het programma overhead staan onder het kopje nieuwe investeringen "Vervangingsinvesteringen ICT 2026" voor 10,862 mln. Kan er een toelichting worden gegeven wat deze post inhoudt en een uitsplitsing waar we dit geld aan besteden?	<p>Dit betreft: ICT-infrastructuur, 3,22 mln; Werkplek apparatuur en mobile devices, 6,74 mln; Concernsystemen DWH en DIVA, 0,9 mln</p>
67	CU	Belastingen	Wat zijn de grootste opbrengsten van de logiesbelasting?	<p>Voor 2026 en verder is de begroting logiesbelasting € 16,6 mln. Zie daartoe pagina 216 van de begroting en bijlage vraag 67 en 68 bij deze beantwoording.</p>
68	CU	Belastingen	Welke gevolgen heeft een verhoging van de logiesbelasting met respectievelijk 0,5%, 1,0%, 1,5% of 2,0% voor de gemeentelijke opbrengsten in de jaren 2026, 2027, 2028 en 2029?	<p>Voor de beantwoording van deze vraag gaan we er vanuit dat het tarief elke keer met 0,5 procentpunt stijgt: van 6,5% naar 7,0% etc. In de bijlage vraag 67 en 68 hebben we deze berekening opgenomen.</p>

69	CU	Welzijn	Hoe is de motie 'Koester het kinderparadijs' (25bb005646) verwerkt in de begroting?	Aan het Kinderparadijs zal subsidie worden verleend om de activiteiten in 2026 voort te zetten. Deze middelen worden opgevangen binnen het begrotingsprogramma Zorg, Welzijn en Wijkteams. Deze mutatie zal worden verwerkt bij de 1e herziening van 2026. Daarom is dit voorstel nog niet terug te vinden in deze begroting.
70	CU	Overhead	Op verschillende plekken komt 'Kiezen voor Rotterdam' aan de orde, waardoor het onduidelijk is wat er totaal aan wijzigingen plaats heeft gevonden. Kan er één overzicht gegeven worden met wat er precies allemaal voor een wijzigingen plaatsvinden met betrekking tot Kiezen voor Rotterdam (inclusief een toelichting)?	In de begroting 2026 vinden op een aantal plaatsen mutaties plaats in het kader van Kiezen voor Rotterdam. - Het is besloten om de ingeboekte besparing op de financiën en inkoopketen voor een klein deel her te verdelen. Het betreft 6,5 fte voor financiën en € 1,5 mln besparingen op inkopen. Dit heeft tot een aantal technische wijzigingen geleid tussen het programma Overhead en de overige beleidsprogramma's. - Een klein deel van de eerder geboekte besparingen was niet goed verwerkt ten opzichte van de stelpost bij het programma Algemene middelen, bijvoorbeeld vanwege inschalingsverschillen. Dit is bij de 2e herziening alsnog gecorrigeerd. - Voor de frictiekosten rondom het programma Kiezen voor Rotterdam is in 2024 een bestemmingsreserve gevormd onder het programma Overhead. Bij de programma's Dienstverlening en Overhead zijn bij de begroting 2026 onttrekkingen aan deze reserve opgenomen. - Bij het programma's Stedelijke Ontwikkeling, Energietransitie en Economische ontwikkeling zijn bestemmingsreserves vrijgevallen, vanwege minder personele kosten (in het kader van Kiezen voor Rotterdam) op de betreffende reserves. Er is tevens een kasschuif toegepast zodat de gehele besparing t/m 2028 is verwerkt en zichtbaar is in de stand van de reserves.
71	CU	Overhead	Kunnen jullie een overzicht geven van de ontwikkeling van de (gemaakte en verwachte) ICT-kosten van de jaren 2024 t/m 2029?	In 2024 waren de totale ICT-kosten € 191. De ICT-begroting voor 2026 bedraagt € 194 mln. Dit betreft een extra comptabel opgestelde begroting, waarvan geen betrouwbaar meerjaren beeld beschikbaar is.
72	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Er wordt geïnvesteerd in P+R Meijersplein en P+R Kralingse Zoom. Hoe zit het met P+R Capelsebrug? Wordt hier ook extra geïnvesteerd? Hoe is het contact met gemeente Capelle aan den IJssel hierover?	Op het deel van P+R Capelsebrug dat ligt op Rotterdams grondgebied wordt de tijdelijke huisvesting van opvanglocatie "De Nieuwe Brug" gerealiseerd. De planning is dat deze opengaat in de tweede helft van 2026. Als de permanente huisvesting, op dezelfde locatie als de huidige, naar verwachting in 2032 gereed is, wordt de tijdelijke huisvesting verwijderd en komen de P+R-plekken hier weer terug. Compensatie van de P+R-plekken voor deze tussenliggende periode wordt gezocht nabij de huidige locatie van "De Nieuwe Brug". Verder lopen er onderhandelingen met de gemeente CadIJ over het realiseren van extra P+R-plekken op hun grondgebied, waarmee geen P+R-capaciteit verloren zou gaan. Hiervoor is CadIJ aan zet.
73	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Wat waren de totale kosten voor de straatafsluitingen die dit jaar plaats hebben gevonden in het kader van de VerkeersAsooanpak? Hoeveel kostte de afsluiting van de Meent en de verdere afsluitingen in het kader van het zomeroffensief afzonderlijk?	Kosten straatafsluitingen 2025: € 160.000 straatafsluitingen volgens aanpak Zomeroffensief (vrij/za/zo van mei/juni – begin okt). In 2025 3 locaties (Meent regulier, Witte de With, Noordereiland) PLUS de kosten voor de Groene Oase Meent: € 70.000 (pilot 6 weken afsluiting met groenvoorzieningen) Ter vergelijking kosten straatafsluitingen in voorgaande jaren: € 50.000 - € 60.000 per locatie; dat komt overeen met de kosten voor de 3 locaties in 2025. De bekende 5 locaties besloegen ca. € 300.000 voor aanpak Zomeroffensief (vrij/za/zo van mei-sept), dus op jaarbasis ca. de helft van het totale budget van de RVA. (Dat waren Meent, Witte de With, Kruiskade, Karel Doormanstraat, Schouwburgplein, waarvan in 2025 een aantal niet zijn gerealiseerd vanwege de omleidingen rondom Hofplein en Weena). Omdat de kosten voor de fysieke straatafsluitingen zo'n groot beslag leggen op het RVA-budget zijn we druk doende met virtuele afsluitingen (ANPR) die minder kosten en dynamischer kunnen worden toegepast (meer/minder dagen, meer/minder uren).
74	Volt	Stedelijke ontwikkeling	De parkeerbatens in 2025 vallen 5 miljoen hoger uit dan verwacht. Hoe komt dit? Zijn er specifieke redenen te benoemen die hiertoe hebben geleid?	Op basis van de huidige inzichten vallen de parkeerbatens in 2025 5,0 mln hoger uit. Dit is een incidentele afwijking van de begroting, omdat de begroting van 2026 al hoger is. De parkeerbatens voor 2025 zijn medio 2024 geraamd. In de loop van het jaar vinden er op de verschillende parkeerproducten (kortparkeren straat, kortparkeren parkeergarages, parkeervergunningen, bezoekersregeling bewoners, abonnementen, fiscale naheffingsaanlagen) afwijkingen plaats ten opzichte van de oorspronkelijke begroting, zowel positieve als negatieve bijstellingen. In 2025 zijn vooral de batens uit fiscale naheffingen parkeerbelasting hoger uitgevallen dan begroot. Dit is met name te verklaren door de uitbreidingen betaald parkeren (zowel nieuwe gebieden als verlengingen van de betaaltijd), hiermee samenhangende uitbreidingen van scanvoertuigen en handhavend personeel en meer informatie- en datagedreven werken (slimmer handhaven). De realisatie van de in het coalitieakkoord geplande uitbreidingen loopt voor op de begroting.
75	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Nationaal vuurwerk: Door het initiatiefvoorstel 'Nationaal Vuurwerk voor én door Rotterdammers' heeft de gemeente een bijdrage beschikbaar gesteld van maximaal € 80.000. Dit is voor de opstartkosten van een stichting om het vuurwerk te steunen via donaties. Programma Stedelijke Ontwikkeling draagt € 10.000 bij. Hoe komt het dat de kosten voor het oprichten van deze stichting zo hoog zijn? Is het gebruikelijk dat het college hier aan bijdraagt?	De maximale bijdrage is gebaseerd op het initiatiefvoorstel van Van Groningen over "Nationale vuurwerk voor en door Rotterdammers. Veilige jaarwissling in Rotterdam" (25bb002304). Hierin is in de financiële paragraaf de onderbouwing van een startkapitaal gegeven welke resulteert in een financieringsbehoefte van €80.000-€85.000 tbv de oprichting van de stichting en promotie, marketing en een website van de stichting. Het college is enthousiast over een alternatieve vorm van private dekking vanuit de samenleving voor het organiseren van een vuurwerkshow en heeft daarom besloten om op basis van een subsidie aanvraag tot een maximum van €80.000 bij te dragen aan de opstartkosten (25bb000608). Financiële dekking is gevonden door vanuit alle wethouderportefeuilles een bijdrage te doen van €10.000. Deze ziet u daarom in de begroting terug bij een aantal begrotingprogramma's.

76	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Bijstelling Rotterdamse Verkeersoverlast Aanpak (€ 1,0 mln), als we het goed begrijpen gaat het hier om een financiële meevaller? Hoe is dit tot stand gekomen? Door welke redenen is dit geld op de plank blijven liggen?	De bijstelling is dat er €1,0 mln meer begroot wordt te onttrekken uit de bestemmingsreserve. Er wordt begroot meer te onttrekken vanwege intensivering van de Rotterdamse Verkeersoverlast Aanpak. Er is dus geen sprake van een financiële meevaller.
77	Volt	Veilig	Fietshandhaving: De uitvoering hiervan wordt deels uitbesteed en de gemeente huurt extra ophaalcapaciteit in bij Rotterdam Inclusief. Wat zijn de extra kosten hiervoor? En wat waren de kosten die hier normaal gesproken mee gemoeid waren?	In 2025 zijn er meer toezichthouders op straat die dagelijks controles uitvoeren op foutgeparkeerde fietsen en bromfietsen, weesfietsen en fietswrakken in de openbare ruimte. Het resultaat is dat tweewielers die te lang gestald staan of verwaarloosd zijn sneller een label krijgen en meer foutgeparkeerde fietsen en bromfietsen verwijderd worden. Bovendien wordt er ook extra ingezet op het ophalen van overlastgevendende tweewielers door Rotterdam Inclusief. In 2024 bedroeg de offerte van Rotterdam Inclusief ongeveer 179.000. De extra inzet vanaf Q2 2025 t/m Q1 2026 bedraagt ongeveer €300.000. Dit betreft de extra inzet van Rotterdam Inclusief als de extra inzet van toezichthouders.
78	Volt	Veilig	'Het doel is om 26.000 overlastgevendende tweewielers te verwijderen, wat 30% meer is dan het gemiddelde (19.000) over de periode 2021-2024. Op peildatum 22 juli waren al ongeveer 16.750 overlastgevendende tweewielers verwijderd. Het inzetten van extra capaciteit heeft aantoonbaar effect.' Is er enigszins in beeld hoeveel 'overlastgevendende' tweewielers er in Rotterdam op straat zijn? Welke definitie wordt hierbij gebruikt? Hoe vaak worden er klachten ingediend over ten onrechte weggehaalde fietsen?	Het totaal aantal klachten over overlastgevendende tweewielers is lastig om overzichtelijk te maken, omdat deze via verschillende kanalen binnenkomen, zoals 14010, het fietspunt, het bezwarenloket of andere klachtenlijnen. Hierdoor is er niet een eenduidig getal dat gegeven kan worden. De definitie van overlastgevendende tweewielers is vastgelegd in de APV hoofdstuk 5:12 "Overlastgevendende stallen en hinderlijk parkeren van (brom)fietsen, fietswrakken". De klachten gaan met name over het Centraal Station, specifiek over de ondergrondse stalling en de noordzijde van het station. Omdat het sensorsysteem niet goed werkte en informatie ontbrak, zijn sommige fietsen in de ondergrondse stalling onterecht verwijderd. Daarom labelt T&H sinds kort eerst de fietsen die te lang lijken te staan. Na 14 dagen worden alleen de gelabelde fietsen verwijderd. Hierdoor zijn de bezwaren over de ondergrondse stalling afgenomen. Aan de noordzijde van het Centraal Station zijn sommige fietsplekken voorzien van belijning. Deze belijning zorgt ervoor dat fietsen netjes gestald kunnen worden en dat de straten toegankelijk blijven. Fietsen die buiten de belijning worden geplaatst, kunnen op basis van de APV worden verwijderd. Op dit moment wordt onderzocht hoe dit beter gecommuniceerd kan worden naar de Rotterdammers, bijvoorbeeld via duidelijke bebording.
79	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel kosten zijn er jaarlijks gemoeid met de plaatsing van fietstrommels en fietsnietjes? Hoeveel fietstrommels zijn er afgelopen jaar, en de jaren daarvoor, gerealiseerd?	Momenteel (huidige collegeperiode) worden per jaar 20 nieuwe fietstrommels geplaatst en worden er per jaar 80 fietstrommels vervangen i.v.m. einde technische levensduur van de bestaande trommels. Een nieuwe trommel kost ca. 7000 euro incl. verstoeping. Een bestaande trommel vervangen kost ca. 5000 euro. Investing in 2025 bedraagt dus 540k (400k vervanging en 140k nieuwe plaatsingen). In de vorige collegeperiode werden er ca. 80 trommels per jaar geplaatst, in de jaren daarvoor ca. 40 trommels per jaar. Op dit moment staan er ruim 1200 trommels in Rotterdam. De jaarlijkse kosten die gemoeid gaan met het plaatsen van fietsnieten stadsbreed ligt tussen de Euro 200-250k. In 2023 zijn er 695 fietsnieten geplaatst, in 2024 zijn er 604 fietsnieten geplaatst en in 2025 komen we rond de 500-550 geplaatste fietsnieten uit.
80	Volt	ASIS	Er wordt voor de hogere uitvoeringskosten op de uitkeringen bij voorzieningen voor wonen t/m 2028 budget overgeheveld vanuit dit naar programma Werk en Inkomen. Kan dit worden uitgelegd? Wat zijn de "uitvoeringskosten op de uitkeringen bij voorzieningen voor wonen" en wat houdt de overheveling in voor het programma Armoede..?	De hogere kosten zijn de extra personele (uitvoerings)kosten die Werk en Inkomen nodig heeft om recente beleidswijzigingen (onder andere van lening naar gift) op het gebied van de Individuele bijzondere bijstand te kunnen uitvoeren. De beleidswijziging van lening naar gift ging met name over de inrichtingskosten. Deze vallen onder de noemer 'voorzieningen voor wonen' Omdat de teams die uitvoering geven aan de Individuele bijzondere bijstand bij Werk en Inkomen zijn ondergebracht, dienen we het geld vanuit het programma Armoede naar het programma Werk en Inkomen over te hevelen.
81	Volt	ASIS	Waarom is er een ramingsbijstelling nationaal Vuurwerk opgenomen in dit programma? Dit heeft toch niets met armoede te maken?	Het college is enthousiast over een alternatieve vorm van private dekking vanuit de samenleving voor het organiseren van een vuurwerkshow en heeft daarom besloten om op basis van een subsidie aanvraag tot een maximum van €80.000 bij te dragen aan de opstartkosten (25bb000608). Financiële dekking is gevonden door vanuit alle wethouderportefeuilles een bijdrage te doen van €10.000. Deze ziet u daarom in de begroting terug bij een aantal begrotingprogramma's.
82	Volt	ASIS	Klopt het dat de laatste €4000,- is onttrokken en de bestemmingsreserve nu leeg is?	De bestemmingsreserve Actieplan Samenleven bevat € 1,4 mln. De begrote onttrekkingen zijn respectievelijk € 700k in 2025 en € 700k in 2026. Bij de 2e herziening is het afrondingsverschil van €4k gemuteerd zodat de reserve op de einddatum volledig is uitgenut ten behoeve van de uitvoering van het Actieplan Samenleven.
83	Volt	ASIS	Wordt er met deze begroting €830.000,- onttrokken uit de bestemmingsreserve? Waar wordt dit voor gebruikt?	Bij de voorjaarsnota 2023 heeft het gehele college ambities bijgesteld om financiële ruimte te creëren. Onderdeel hiervan was een gedeeltelijke vrijval van de bestemmingsreserve Armoedefonds.
84	Volt	Cultuur	Is het al zeker dat Rotterdam de International Council of Museums gaat organiseren?	Nee, op 14 november wordt tijdens ICOM 2025 in Dubai bekend gemaakt wie gaststad mag zijn voor ICOM 2028. Rotterdam en Oslo zijn de overgebleven kandidaten.
85	Volt	Cultuur	Is de gift Kunst & Cultuur van Stichting De Verre Bergen bedoeld voor specifieke instellingen of doelgroepen?	Het betreft een gift vanuit Stichting Collectiegebouw. De voorwaarde is dat dit bedrag ten gunste komt van de culturele sector in Rotterdam. Het is niet bedoeld voor specifieke instellingen of doelgroepen. Op 16 september bent u hierover geïnformeerd middels brief 25bb006540.
86	Volt	Cultuur	Wat zijn de frictiekosten voor het Fotomuseum en hoe hoog zijn deze kosten?	Het Fotomuseum is gefaseerd vertrokken uit Las Palmas. De gemeente was huurder van deze locatie. Het huurcontract liep oorspronkelijk t/m maart 2027. Er zijn frictiekosten gemaakt om dit contract af te kopen. Het gaat om 870.000 die betaald zijn aan de verhuurder en 150.000 dat is betaald aan het NFM.

87	Volt	Cultuur	In de toelichting wordt gesproken over hogere huurkosten voor cultuurgebouwen, deels bekostigd vanuit de RIM. Kan er gespecificeerd worden om welke panden of instellingen dit gaat, en welk deel van de stijging door de RIM wordt gedekt?	De stijging van de kapitaallasten (afschrijving en rente) als gevolg van de investering voor vervanging, renovatie en restauratie van ons vastgoed wordt gedekt door onttrekking uit de RIM. Dit is opgenomen in de begroting 2025-2029 ter dekking van de extra te verstrekken subsidie. Het gaat om de uitvoering van de projecten die in het IHP Cultuur 2024-2027 zijn opgenomen, Deze worden opgeleverd in de periode 2025-2028 en leiden tot kapitaallasten (vanaf het jaar na oplevering): Dit betreft de volgende opleveringen: ■ Romeynshof ■ Baroeg (vervangingsdeel) ■ HBS ■ Ateliers en broedplaatsen
88	Volt	Onderwijs	Hoezo start de verhoogde regeling pas in 2026, en niet in 2025?	De subsidieregeling voor 2025 is al operationeel. Een tussentijdse verhoging zou het veld niet voldoende tijd geven om dit nog in 2025 uit te voeren. De verhoging wordt daarom in de regeling voor 2026 verwerkt, zodat er voldoende ruimte is voor een goede (plan)voorbereiding en uitvoering.
89	Volt	Onderwijs	Waarom is het aantal verwachten inclusieve klassen niet meer specifiek gemaakt in de begroting? >4 is wel heel vaag...	Innovatieklassen vormen een eerste stap richting een structureel passend aanbod voor leerlingen die wachten op gespecialiseerd onderwijs. Samen met onze partners onderzoeken we hoeveel innovatieklassen er nodig zijn in de stad. Op dit moment kunnen we dat nog niet concreet maken, behalve dat de behoefte groeit. De meest recente cijfers worden opgenomen in de Onderwijsmonitor over 2025.
90	Volt	Onderwijs	Hoeveel budget is er opgenomen voor het realiseren van groenblauwe schoolpleinen?	Subsidies voor de groenblauwe schoolpleinen worden betaald vanuit de Groenagenda (Stadsontwikkeling). Voor 2026 is aan subsidie voor groenblauwe schoolpleinen beschikbaar: 400.000 euro voor bestaande scholen, en 200.000 euro voor nieuwbouwscholen.
91	Volt	Onderwijs	De link naar het VNG project werkt niet. Kan dit aangepast worden?	De link was inderdaad niet meer actief. Bijgevoegd vindt u de correcte link. Ondertussen is de website ook al aangepast. https://vng.nl/publicaties/g4-thuiszittersaanpak
92	Volt	Onderwijs	Wat betekent de vrijval van €14mln voor de kapitaallasten van de middelbare scholen in het Stadionpark en de onderwijslocatie Laan op Zuid?	De vrijval van €14 miljoen betreft een technische verschuiving van de financiering van de middelbare scholen in het Stadionpark en de onderwijslocatie Laan op Zuid (voorheen Plot Z). De Bestemmingsreserve Regio Deal Onderwijs was bedoeld om een deel van de kapitaallasten voor deze scholen te dekken. Deze middelen zijn nu overgeheveld naar de Rotterdamse Investeringsmotor (RIM), die de gebruikelijke dekkingsbron is voor onderwijshuisvesting en gerelateerde investeringen. De middelen zijn dus niet weg, maar worden voortaan via de RIM beheerd. De kosten voor de realisatie van het convenant worden pas in 2026 daadwerkelijk gemaakt, bij de oplevering van de nieuwe gebouwen op Plot Z en het Stadionpark.
93	Volt	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Reserve "Locatieontwikkelingen kwetsbare doelgroepen": wat is de planning voor de inzet daarvan? In welke jaren zijn investeringen gepland en voor welke locaties?	Deze bestemmingsreserve heeft als doel het financieren van het realiseren van opvangvoorzieningen voor kwetsbare Rotterdammers. Concreet zijn in deze bestemmingsreserve middelen opgenomen voor de volgende doelen: € 1,8 mln. voor de realisatie van de woonvoorzieningen aan de Slinge 5 (2026) en Overwolde 46-50 (vanaf 2028) door Antes, € 3,2 mln. voor het dekken van de kapitaallasten van de tijdelijke opvang nabij metrostation Capelsebrug (2027-2032), € 1,7 mln. voor de jaarlijkse indexatie van de kosten van Beschermd Wonen over de periode 2026-2029 en € 1,6 mln. voor dekking van de uitrol van Wonen Eerst in 2026 en 2027.
94	Volt	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Wordt er verwacht, gelet op de nieuwe rijksbijdrage van € 19,8 mln structureel voor jeugdzorg, nog steeds dat 2026 een zogenoemd 'ravijnjaar' wordt voor de gemeentefinanciën gericht op Jeugdzorg, of is dit risico inmiddels grotendeels ondervangen?	Vanuit het Rijk krijgen we vanuit de rijks Voorjaarsnota inderdaad extra middelen. Met de structurele middelen is een deel van de lobbyreeks ingevuld. De andere opgaven binnen de zorg zijn met een groeipad naar 2028 verzacht middels de incidentele middelen voor 2026 en 2027. Maar de opgave neemt vanaf 2028 nog meer toe vanwege aanvullende maatregelen vanuit het Rijk op jeugd. De effecten van de Miljoenennota voor 2026 en verder worden conform bestendige gedragslijn verwerkt in de Eerste herziening 2026.
95	Volt	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Vanaf 2028 wordt er een eigen bijdrage van ongeveer €11mln verwacht. Hoe wordt daar nu al op geanticipeerd?	Het Rijk staat aan de lat voor de uitwerking van deze maatregel. Vooralsnog is nog niet bekend hoe het Rijk deze maatregel wil vormgeven. Wij zijn als gemeente in afwachting hiervan, alvorens wij onze rol kunnen vormgeven.
96	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Het college zegt te investeren in een uitbreiding van het hoogwaardig openbaar vervoer, waar zien wij deze ambitie terug in de begroting. Hoeveel wordt er gereserveerd voor de uitbreiding van het hoogwaardig OV op Zuid?	Onderheid tussen Noord en Zuid maakt het college niet op die manier, zeker niet boekhoudkundig. Veel OV-projecten hebben baten op zowel Noord als Zuid. Denk aan de (voltooid) HOV Maastunnel en de tram over de nieuwe Stadsbrug. Maar ook het Plan Toekomstvast Tramnet kent baten op Zuid, waaronder hogere frequenties voor de tramlijnen 3 en 5.
97	Volt	Stedelijke ontwikkeling	De woningbouwproductie ligt met het huidige aantal woningen onder de beoogde 12.500-14.500 voor 2026. Welke financiële risico's ontstaan hierdoor in lopende grondexploitaties en bouwprojecten?	Voor lopende grondexploitaties is het door de raad vastgestelde programma (aantal woningen en m2 bvo niet- wonen) leidend. Jaarlijks voert de gemeente voor individuele grondexploitaties een risico-analyse uit, waarbij de projectspecifieke risico's worden ingerekend. Het financiële effect van de projectoverstijgende risico's (macro-economische effecten, marktrisico's, etc.) wordt meegenomen in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. De genoemde risico's worden opgenomen in de jaarstukken van de gemeente en in de monitor grondexploitaties.

98	Volt	Bestaande stad	Vanaf 2026 neemt de gemeente de taken van Huurteam Rotterdam zelf over. Hoeveel is hiervoor begroot (personeel, overhead, uitvoering) tov van de aanbesteding richting het Huurteam? Welke besparing of efficiencywinst verwacht de gemeente ten opzichte van het oude contractmodel?	"Sinds het aflopen van de opdracht aan de commerciële dienstverlener voor inzet van een Huurteam in de zes focuswijken in april 2025 wordt huurdersondersteuning anders georganiseerd. De Wet betaalbare huur (Wbh) biedt publiekrechtelijk instrumentarium waarmee huurverlaging kan worden afgedwongen. We voeren hiermee een wettelijke taak uit. De taken worden uitgevoerd binnen het team Goed Huren en Verhuren dat beperkt kan worden uitgebreid met uitvoerende capaciteit dmv de doeluitkering van het Rijk voor de implementatie van de Wbh en vrijkomende middelen met het aflopen van opdracht aan deze commerciële dienstverlener – binnen de formatie ruimte van Bouw- en Woningtoezicht. "
99	Volt	Financiële kengetallen	Netto schuldquote stijgt fors (van 39,9% in 2025 naar 53,4% in 2026, en 66,9% in 2028). Waardoor wordt deze stijging precies veroorzaakt? Is dit te verklaren door investeringsprojecten, hogere financieringslasten, of een daling van de baten?	Vooraf de voorgenomen investeringen zorgen voor de stijging van de netto schuldquote. De voorgenomen investeringen voor de gehele meerjarenperiode (2025-2029) bedragen ruim € 3 miljard. Voor een beperkt deel kan dit worden gefinancierd met een groei van de gemeentelijke reserves. Het meerdere wordt gefinancierd met nieuw aan te trekken leningen. Hierdoor stijgen de vaste schulden en daarmee de netto schuldquote.
100	Volt	Financiële kengetallen	De vaste schuld stijgt van € 1.570 mln in 2025 naar € 2.227 mln in 2026. Waaruit bestaat deze stijging concreet? Welke projecten of verplichtingen liggen hieraan ten grondslag?	De paragraaf Investerings geeft een overzicht van door uw raad goedgekeurde en goed te keuren voorgenomen investeringskredieten. De lopende kredieten en de nieuwe kredieten zorgen in 2026 samen voor ruim € 900 miljoen aan geraamde investeringsuitgaven. Uit ervaring blijkt dat de realisatie van investeringen langer loopt dan gepland waardoor de financieringsbehoefte (stijging van de vaste schulden) ook vertraagd. De grootste investeringen in 2026 zijn: • Onderwijshuisvesting: € 113 miljoen • Even stadsprojecten: € 96 miljoen • Vervanging vrijverval riolen: € 67 miljoen Voor het volledige overzicht van de investeringen in 2026, zie de paragraaf Investerings.
101	Volt	Financiële kengetallen	De solvabiliteitsratio daalt van 47,1% in 2025 naar 41,8% in 2026 en 39,8% in 2027. Hoe is deze daling te verklaren? Zijn er maatregelen voorzien om de solvabiliteit te stabiliseren richting 2030?	Vooraf de voorgenomen investeringen zorgen voor een stijging van de vaste schulden en daarmee een stijging van het balanstotaal. Hiermee komt een verschuiving in de verhouding van het eigen vermogen tegenover het balanstotaal. Uit ervaring blijkt dat de realisatie van investeringen langer loopt dan gepland waardoor de solvabiliteitsratio minder snel zal afnemen.
102	Volt	Financiering	De boekwaarde van de materiële vaste activa neemt de komende jaren sterk toe, onder andere door de toename van investeringen vanuit de RIM en grote stedelijke projecten. Welke afschrijvingssystematiek wordt toegepast, en zijn deze aangepast aan de huidige rentestand of levensduurverlenging van projecten? Hoe verhouden de investeringen in maatschappelijk vastgoed (zoals scholen, wijkcentra, sportvoorzieningen) zich tot de investeringen in infrastructuur en vastgoedontwikkeling?	De afschrijvingsmethodiek voor investeringen in materiële activa vindt plaats binnen de kaders die de gemeenteraad heeft vastgelegd in zijn Verordening financiën Rotterdam. Grofweg kan worden gesteld dat alle vastgoed annuïtair wordt afgeschreven en alle overige activa lineair worden afgeschreven. Daarbij wordt in beginsel niet met een restwaarde gerekend, tenzij bij het doen van een investering voldoende aannemelijk wordt gemaakt dat er aan het eind van de verwachte gebruiksduur een restwaarde zal zijn. De afschrijvingstermijn wordt bepaald op basis van de verwachte gebruiksduur, maar valt niet hoger uit dan de maximale afschrijvingstermijn die de gemeenteraad heeft vastgesteld en in zijn verordening heeft vastgelegd. De rentelasten die jaarlijks aan investeringen in materiële activa worden toegerekend, worden berekend op basis van het omslagrentepercentage dat de gemeenteraad in het voorafgaande jaar heeft vastgesteld. Dit geldt zowel voor de lopende investeringen als voor de afgeronde investeringen. In 2021 is geïnventariseerd welke materiële activa de gemeente bezit en een schatting gemaakt van hun vervangingswaarde, voor zover ze worden bekostigd uit de algemene middelen. Dit was exclusief de materiële activa die volledig worden bekostigd uit huurinkomsten (zoals commercieel vastgoed), rioolheffing (m.n. riolering), afvalstoffenheffing (m.n. afvalinzamelingsmiddelen), leges (zoals begraafplaatsen en crematoria) of leaseinkomsten (zoals diverse vervoersmiddelen en materieel). Hoewel deze inventarisatie alweer enkele jaren geleden is gedaan en zich beperkte tot de afgeronde investeringen, gaven ze een grove indicatie van de verhouding tussen investeringen in maatschappelijk vastgoed, investeringen in infrastructuur en investeringen in kantoorinrichting en -inventaris, t.w.: 45% : 45% : 10%.
103	Volt	Financiering	Het financieringstekort groeit in de periode 2024-2029 aanzienlijk. Op welke manier zal dit tekort worden gecompenseerd?	Het financieringstekort is het bedrag dat de gemeente zal moeten lenen. Dit verhoogt de vaste schulden.
105	D66	Stedelijke ontwikkeling	De woningbouwproductie blijft ondanks complexe omstandigheden op koers. Hoe zorgt het college ervoor dat de huidige versnelling in 2026 wordt vastgehouden, ook bij stijgende bouwkosten en personeelstekorten?	Het college heeft mei 2025 de Rotterdamse Aanpak Uitvoering Woningbouw (RAUW) vastgesteld, specifiek met het doel om de bouwproductie op koers te houden. Hiermee worden gemeentelijke belemmeringen weggenomen. We onderzoeken daarnaast innovaties in onze werkprocessen zoals de Rotterdamse werkwijze 2,0 (paralell plannen) en de pilot Ontwikkelaar aan zet. De daadwerkelijke productie is echter ook afhankelijk van factoren buiten onze invloed, zoals bezwaarprocedures, wijzigende wet- en regelgeving, etc
106	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel woningen worden er in het komende jaar gebouwd?	De ambitie uit de woonvisie is om jaarlijk 3500-4000 woningen te bouwen. In de planvoorraad van 2026 zitten op dit moment 6500 woningen. Daarin zit ook een aantal grote, complexe projecten. Realiseren van woningbouw op de eplanning wordt essentieel het komende jaar. Uitgaande van 50% planuitval / doorschuiven (een ervaringsgetal, wegens factoren als netcongestie, financiën, personeel en bezwaarprocedures), is behalen van de ambitie een grote uitdaging.

107	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel huurwoningen worden er volgend jaar bijgebouwd in Rotterdam? Is dat genoeg om het tekort aan huurwoningen op te lossen?	De ambitie uit de woonvisie is om jaarlijks 25% sociale huurwoningen te bouwen en minimaal 20% middenhuur. Op dit moment bevat het planaanbod voor 2026 circa 47% huurwoningen in betaalbare segment (27% sociaal en 20% midden). Het feitelijk te starten aantal en aandeel weten we uiteraard pas eind 2026 en hangt af diverse factoren (zoals financiën, bezwaarprocedures, etc) en bepaald welke projecten er dan zijn gestart. De bouw van deze woningen in 2026 lost uiteraard niet het totale tekort aan huurwoningen op, dit vergt immers een inzet over meerdere jaren, maar levert wel een bijdrage om te voorzien in de behoefte.
108	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel bezwaarprocedures waren er vorig jaar in Rotterdam tegen woningbouwprojecten? En hoeveel vertraging verzorgt dit?	"We hebben geen registratiesysteem waar we deze informatie zo uit kunnen halen. Wel kunnen wij de volgende gegevens teruggeven. We kunnen de procedures inzichtelijk maken in beroep en hoger beroep gekeken waarin in 2024 uitspraak is gedaan. Bestemmingsplannen: Bestemmingsplannen worden in eerste en enige aanleg behandeld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (AbRS). Er is dus geen bezwaarfase. In 2024 zijn er 10 zaken afgerond waarvan in 1 geval eiser in het gelijk is gesteld en in 1 geval is er overeenstemming bereikt. Omgevingsvergunningen Beroep rechtbank Er zijn 39 zaken afgerond. Het is alleen de vraag of deze allemaal zien op woningbouw. Er kunnen ook dakkapellen etc tussen zitten. Dit nalopen is nogal bewerkelijk en is gezien de korte tijd niet mogelijk. In 9 zaken is het beroep gegrond verklaard. Hoger beroep AbRS Er zijn 8 zaken afgerond. Net als in beroep kunnen hier ook dakkapellen etc tussen zitten. In 3 zaken is het hoger beroep gegrond verklaard. "
109	D66	Stedelijke ontwikkeling	In hoeveel gevallen werden de bezwaarmakers in het gelijk gesteld?	Zie antwoord vraag 108
110	D66	Stedelijke ontwikkeling	De verdeling tussen sociale en middeldure woningen is belangrijk voor een gemengde stad. Hoe borgt het college in 2026 dat ontwikkelaars zich houden aan deze verdeling?	De verdeling 25% sociaal en 40% midden betreft een stedelijk percentage, wat per project kan verschillen. Afspraken over de prijssegmentering worden op verschillende manieren vastgelegd. Bijvoorbeeld in gebieds-of projectambitiedocumenten en privaatrechtelijke overeenkomsten (zals gronduitgifte en anterieure overeenkomsten)
111	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel sociale huurwoningen worden volgend jaar gebouwd in Rotterdam?	De ambitie uit de woonvisie is om van de bouwproductie 25% als sociale huurwoning te realiseren. Op dit moment bevat het planaanbod in 2026 bijna 27% sociale huurwoningen. Of dit aandeel daadwerkelijk gerealiseerd wordt is afhankelijk van reeds eerder genoemde factoren en wordt bepaald door het daadwerkelijk te starten projecten.
112	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel middenhuurwoningen worden volgend jaar gebouwd in Rotterdam?	De planvoorraad voor 2026 omvat 20% middenhuurwoningen, ongeveer 1300 stuks. Het feitelijke aantal en aandeel weten we uiteraard pas eind 2026, en hangt af van welke projecten dan zijn gestart.
113	D66	Stedelijke ontwikkeling	In 2026 zet Rotterdam stappen op het gebied van studenten- en starterswoningen. Hoe wordt ervoor gezorgd dat deze woonvormen niet alleen kwantitatief toenemen, maar ook kwalitatief aansluiten bij de wensen van jonge Rotterdammers?	In mei 2025 heeft het college het Rotterdams Kwaliteitsbeleid vastgesteld. Hierin zijn specifiek voor de doelgroep studenten verschillende kwaliteitseisen opgenomen ten aanzien van locatie, woongebouw en betaalbaarheid van de woning.
114	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel studentenwoningen worden volgend jaar gebouwd in Rotterdam? Kan er hierbij een onderscheid gemaakt worden tussen gedeelde en ongedeelde studentenwoningen?	Ambitie is 400 studentenwoningen per jaar te bouwen, in een mix van zelfstandig (ongedeeld) en onzelfstandig (gedeeld). De planvoorraad van 2026 waaraan gewerkt wordt, telt ca. 900 studentenwoningen. Hiervan zijn 800 zelfstandig en 100 woningen onzelfstandig. Deze aantallen zijn in principe voldoende voor behalen van de ambitie, maar het resultaat zal afhangen van bezwaarprocedures, financiering, etc.
115	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel studentenwoningen zitten er in de planvoorraad van Rotterdam?	De totale planvoorraad studentenwoningen vanaf 14 oktober 2025 tot en met 2030 bestaat uit circa 3.000 woningen.
116	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel geld is er beschikbaar voor de bouw van studentenwoningen?	Rotterdam heeft in het Doorbouwfonds geormerkte middelen voor de bouw van studentenwoningen gereserveerd ad €1,7 mln. . Wel verkennen daarnaast de mogelijkheden voor rijksmiddelen, zoals de RHA-subsidie voor studentenwoningen.
117	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoe groot is het tekort aan studentenwoningen op dit moment in Rotterdam?	De landelijke monitor studentenhuysvesting signaleert in Rotterdam, in het collegejaar '24-'25, een tekort van 2.100 studentenwoningen.
118	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel starters in Rotterdam hebben vorig jaar een woning gevonden?	In de corporatievoorraad hebben in 2024, volgens de jaarmonitor woonruimtemiddeling over dat jaar, ruim 3800 starters een woning gevonden. Starters nemen daarmee 60% van het aantal verhuringen in de corporatievoorraad voor hun rekening.
119	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel studenten telt Rotterdam op dit moment?	Volgens de Landelijke monitor studentenhuisvesting telde Rotterdam in collegejaar '24-'25 109.400 studenten (40.900 MBO + 39.500 HBO + 29.000 WO). De cijfers voor collegejaar 25-'26 worden in september 2026 gepubliceerd.
120	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel internationale studenten zijn er op dit moment in Rotterdam?	Op basis van de Landelijke monitor studentenhuisvesting telde Rotterdam in het collegejaar '24-'25 11.500 internationale studenten (daaronder verstaan we studenten met een niet Nederlandse nationaliteit, die in Nederland een volledige Bachelor of Master volgt). De cijfers voor het collegejaar '25-'26 moeten nog gepeild en gepubliceerd worden door de Landelijke monitor studentenhuisvesting.

121	D66	Stedelijke ontwikkeling	De samenwerking met woningcorporaties is essentieel bij onderhoud en verduurzaming. Hoe wordt in 2026 gestuurd op een integrale aanpak waarbij schimmel-, ventilatie- en energieproblemen samen worden opgelost?	In de prestatieafspraken worden afspraken gemaakt over verduurzaming, leefbaarheid en schimmel. Het is aan de corporaties zelf om hier slimme aanpakken op vorm te geven. Corporaties besteden ook aandacht aan ventilatie gedrag bij recent geïsoleerde woningen, om schimmel te voorkomen.
122	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel woningen worden er in het komende jaar verduurzaamd?	Op dit moment worden er nog prestatieafspraken met de corporaties gemaakt over hoeveel woningen er in 2026 en 2027 worden verduurzaamd. De overkoepelende afspraak met corporaties is dat in 2028 alle EFG-labels weggewerkt zijn. Voor tussenstand en vooruitzicht andere doelgroepen zie www.rotterdam.nl/klimaatdoelen-gebouwde-omgeving . Let op: de gemeente verduurzaamt geen woningen, dan doen eigenaren. Hoe we faciliteren en stimuleren staat ook in het KAR.
123	D66	Stedelijke ontwikkeling	Welk doel ziet het college voor zich bij het verduurzamen van woningen? Kan het college dat meetbaar maken?	Voor het verduurzamen van corporatiewoningen worden in de prestatieafspraken een doel afgesproken. Deze worden in december ondertekend. Zie verder het KAR: www.rotterdam.nl/klimaatdoelen-gebouwde-omgeving .
124	D66	Stedelijke ontwikkeling	Duurzaam en circulair bouwen vraagt om duidelijke kaders. Hoe stimuleert het college in 2026 dat aannemers en ontwikkelaars structureel circulaire principes toepassen, en hoe wordt dit gemonitord?	Het college stimuleert circulair en duurzaam bouwen via het Plan van Aanpak Duurzaam Doorbouwen (24bb003214), dat tot en met 2026 loopt. Binnen dit programma werken gemeente, woningcorporaties en marktpartijen samen aan de structurele toepassing van circulaire principes. Vanaf 2026 wordt dit geborgd met de aanpak "Paris Proof, tenzij", waarbij alle woningbouwprojecten in Rotterdam worden doorgerekend op CO ₂ -uitstoot en materiaalgebruik. Zo ontstaat inzicht in waar circulair en klimaatneutraal bouwen haalbaar is, en waar nog belemmeringen liggen. De voortgang wordt jaarlijks gemonitord via een publiek toegankelijke database met projectresultaten en een gezamenlijke rapportage van gemeente en Hogeschool Rotterdam. Hiermee wordt structureel geleerd en gestuurd op verdere verduurzaming van de bouwsector.
125	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel woningen worden in Rotterdam Paris-proof gebouwd?	Op basis van de Paris Proof-definitie, waarbij zowel operationele als materiaalgebonden emissies worden meegenomen en de actuele DGBC-grenswaarden gelden, worden binnenkort de eerste 11 woningen aan de Claes de Vrieselaan daadwerkelijk Paris Proof gebouwd. Dit project komt voort uit de aanbesteding Gat van Middelland. Daarnaast zijn er meerdere projecten in voorbereiding waarin Paris Proof het uitgangspunt is, waaronder de Paris Proof-tuin Schiehaven Noord (circa 500–700 woningen).
126	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel uitstoot produceert in de woningbouw in Rotterdam? Hoe wordt die uitstoot zo veel mogelijk verminderd?	De uitstoot van woningbouw in Rotterdam verschilt naar type en bron. Bij bestaande bouw gaat het vooral om operationele emissies door energiegebruik (scope 1 - bouwlogistiek en machines op de bouwplaats en scope 2 - elektriciteitsgebruik). Deze worden elke ieder jaar gemonitord door de DCMR in de CO ₂ -monitor; in 2024 bedroeg de woningbouwuitstoot circa 502 ton CO ₂ . Bij nieuwbouw ligt de grootste klimaatimpact in de materiaalgebonden emissies (scope 3). Hiervoor bestaan nog geen exacte cijfers, omdat dit binnen de huidige regelgeving niet wordt berekend. Met het Plan van Aanpak Duurzaam Doorbouwen wordt dit wél structureel in kaart gebracht, zodat vanaf 2026 alle projecten worden doorgerekend op hun totale CO ₂ -uitstoot. De maatregelen om uitstoot te verminderen zijn opgenomen in het Klimaatactieplan Rotterdam (25bb002986).
127	D66	Cultuur	De culturele sector blijft een belangrijke pijler van een levendige stad. Hoe wordt in 2026 gewaarborgd dat ook kleinere, wijkgerichte culturele organisaties kunnen meedoen aan structurele subsidieregelingen?	Door kennisdeling en gesprekken met initiatiefnemers ambtelijk, via MakersCoalitie, bij het stedelijk spreekuur in bibliotheek en spreekuur in de gebieden o.a. kleine kernen. via korte lijnen tussen afdeling cultuur en de cultuurregisseurs. via integrale samenwerking ihkv het Initiatievenloket. Via jaarlijkse CultuurBoost en CP instellingen op het gebied van Talentontwikkeling zoals IMPACT/ Fonds ZOZ e.a.
128	D66	Cultuur	Hoeveel geld wordt er gereserveerd voor nieuwe culturele initiatieven?	Er is op dit moment geen reservering op de begroting 2026 specifiek voor nieuwe culturele initiatieven. Vanuit alle subsidieregelingen die er zijn worden wel nieuwe initiatieven mogelijk gemaakt. Een voorbeeld is de regeling Projectsubsidies Cultuur waarbij elke ronde makers aanvragen doen voor nieuwe initiatieven. Hiervoor is jaarlijks +/- 2.6 miljoen beschikbaar. Met deze regeling beogen we nieuwe culturele initiatieven te ondersteunen.
129	D66	Evenementen	Grote evenementen dragen bij aan Rotterdam als internationale stad. Hoe zorgt het college ervoor dat de economische en maatschappelijke meerwaarde van evenementen in 2026 beter inzichtelijk wordt gemaakt?	Het college blijft zich inzetten voor Rotterdam als evenementenstad. De opdracht aan Rotterdam Festivals zorgt voor stimulering van programma en de promotie daarvan (UIT agenda), maar voert ook een belangrijke taak uit om onderzoek te doen naar de mate van cultuurparticipatie. Dit doen ze niet alleen over evenementen, maar voor het brede cultuuraanbod in de stad. Daar is sinds 2024 ook een impactonderzoek bij gekomen waardoor we een steeds beter beeld krijgen van de impact/meerwaarde (economisch en maatschappelijk) van het culturele aanbod (waaronder festivals) in Rotterdam.
130	D66	Evenementen	Hoeveel festivals vinden volgend jaar plaats in de stad?	Op dit moment zitten we nog in het proces om te komen tot het BC evenementenoverzicht 2026, maar we verwachten uit te komen rond de 60 B&C evenementen. Het overgrote gedeelte van de evenementen in Rotterdam vinden plaats onder een A vergunning of binnen een exploitatievergunning. Op basis van de afgelopen jaren ligt dit aantal om en nabij de 1.500 per jaar.
131	D66	Evenementen	Hoeveel bezoekers (van buiten de stad) trekken festivals jaarlijks?	De festivals trekken in totaal ruim 3 miljoen bezoekers. Meer dan de helft daarvan komt van buiten de stad: 1,7 miljoen bezoekers (op basis van gegevens van 2025 en waar deze gegevens nog ontbreken op basis van de gegevens van 2024)
132	D66	Evenementen	Hoeveel hotelovernachtingen waren er vorig jaar in Rotterdam? Is dit een toename of afname?	In 2024 waren er 1,763.000 hotelgasten, een stijging van 19,04% t.o.v. 2023.

133	D66	Cultuur	De nachtsector is onderdeel van het culturele ecosysteem. Hoe wordt in 2026 samengewerkt met ondernemers, bewoners en veiligheidsdiensten om uitvoering te geven aan het Rotterdams Nachtplan?	In 2026 zetten we de in 2025 ingezette koers voort. De N8W8 krijgt als nachtraad subsidie om hun adviesrol te kunnen uitvoeren en daarbij hoort ook het organiseren van inloopavonden, programmeursoverleggen, stadsgesprekken. Ook zal de Nachtdienst worden voortgezet. De Nachtdienst is een integraal gemeentelijk loket in samenwerking met N8W8 R'dam, beheerd door gemeente Rotterdam. De Nachtdienst zet zich in voor een bruisende nachtcultuur. Voor een stad waarin makers en ondernemers samen met de gemeente en bezoekers het nachtleven maken. Daarnaast zijn Directie Veiligheid en de veiligheidsdiensten constant met de sector in overleg om de veiligheid in de nacht te borgen. In 2026 volgt een hernieuwde aanpak Veilig Uitgaan. Een uiteenzetting van deze aanpak op hoofdlijnen volgt in de collegereactie op het initiatiefvoorstel 'Rotterdamse Horeca Routes'. Voor de veilig uitgaan aanpak is op grond van het coalitieakkoord volgend jaar 2,4 miljoen euro beschikbaar (grotendeels benut door uitbreiding capaciteit Team Drank & Horeca, biketeam, horecastewards en Safe'R Spot).
134	D66	Cultuur	Cultuureducatie is een belangrijk middel voor kansgelijkheid. Hoe zorgt het college ervoor dat de samenwerking tussen scholen en culturele instellingen in 2026 structureel wordt versterkt, ook buiten het centrum?	Scholen en culturele instellingen werken intensief samen in heel Rotterdam om kwalitatief goed cultuuronderwijs te bieden op de scholen. Er zijn verschillende regelingen die dit mogelijk maken. Een voorbeeld is Slim Organiseren: sinds 2022 staan (kunst)vakdocenten voor de klas, waardoor leerkrachten de ruimte krijgen om zich te focussen op andere taken. In 2025 zijn dit 79 docenten, in 2026 wordt de inzet versterkt naar de inzet van 91 kunstvakdocenten. Een ander voorbeeld is Buzz 010: dit initiatief helpt mogelijk maken dat scholen uit alle wijken op bezoek kunnen op de locaties van de culturele organisaties ook als deze niet om de hoek zijn. Met de herijking van de regeling cultuurcoaches, waarmee kunstvakdocenten vanuit Rotterdamse culturele instellingen kunst en cultuur een vaste plek geven op onze Rotterdamse scholen en hun omgeving, worden in de periode 2026-2029 meerjarige afspraken mogelijk gemaakt, ook dit draagt bij aan versterking van structurele samenwerking tussen culturele instellingen en scholen. De adviseurs van Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam begeleiden scholen in de ontwikkeling van cultuuronderwijs en betrekken hierbij het culturele leerecosysteem in het gebied om de school heen.
135	D66	Onderwijs	De 'schil om de school' heeft positieve resultaten opgeleverd. Hoe wordt in 2026 bepaald waar uitbreiding het meest nodig is, en hoe wordt de impact van de schil gemeten op leerprestaties en welzijn van leerlingen?	Een uitbreiding of aanpassing binnen de 'schil om de school' wordt bepaald door een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve monitoring per interventie. We verzamelen gegevens over de effectiviteit van de maatregelen en evalueren deze met de betrokken partners. Dit stelt ons in staat om te toetsen of de ingezette interventies nog steeds aansluiten bij de behoeften van de leerlingen en de school. Op basis van deze bevindingen worden indien nodig bijstellingen doorgevoerd om de interventies te optimaliseren binenn de begroting
136	D66	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Programma's zoals BeTheFuture versterken de kansen van jongeren. Hoe wordt de aansluiting tussen BeTheFuture en andere talentontwikkelingsprogramma's geborgd, zodat jongeren langdurig worden gevolgd en ondersteund?	Het 'Be the future' brugklasfestival kent een groeiende community van samenwerkingspartners in de stad die onder andere talentontwikkelingsprogramma's aanbieden. Steeds meer partijen melden zich aan om aan te sluiten bij de vervolgeditie met een interactieve informatiestand. Het doel van de interactieve informatiestand is om jongeren en hun ouders te binden en toe te leiden naar beschikbaar passend aanbod. Tevens is de Octi app volop in ontwikkeling, waarbij we al het aanbod van de samenwerkingspartners zullen aanbieden aan de jongeren op een manier die aansluit bij hun leefwereld. Jongeren (en hun ouders/verzorgers) kunnen via de app met hun hulpvraag terecht en het aanbod hiertoe terugvinden in laagdrempelige content die aansluit bij hun leefwereld.
137	D66	Onderwijs	De verduurzaming van schoolgebouwen is belangrijk voor gezondheid én leeromgeving. Hoe zorgt het college ervoor dat deze projecten worden afgestemd op onderwijsplanningen, zodat renovaties minimale lesuitval veroorzaken?	Voor vervangende nieuwbouw en renovatie (onderdeel van een integraal huisvestingsplan IHP Onderwijs) wordt door de gemeente voorzien in tijdelijke huisvesting. Dat gaat altijd in afstemming met een schoolbestuur zodat dit aansluit op de onderwijsplanning. De verduurzaming van de panden die niet in het integraal huisvestingsplan (IHP) Onderwijs staan, vallen onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Zij organiseren dit dan zelfstandig.
138	D66	Onderwijs	Hoeveel geld is er gereserveerd voor de verduurzaming van schoolgebouwen?	De verduurzaming is onderdeel van het toekomstbestendig maken (Vervanging, renovatie of restauratie) van de huisvesting zoals is vastgelegd in de Integrale Huisvestingsplannen vanuit Onderwijs. Deze Integrale Huisvestingsplannen (IHP) worden bekostigd vanuit de Rotterdamse Investeringsmotor. De verduurzaming van de panden die niet op een IHP staan, zijn de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Zij organiseren dit dan zelfstandig.
139	D66	Onderwijs	Hoeveel schoolgebouwen moeten er de komende jaren worden verduurzaamd?	Er zijn op dit moment 85 onderwijsprojecten in ontwikkeling, waarbij verduurzaming een randvoorwaarde is voor het toekomstbestendig maken van onderwijshuisvesting. Van de initiatieffase tot en met de uitvoering. Daarnaast zijn er nog 46 objecten die zijn vastgesteld in een IHP. Deze worden opgepakt zodra hiervoor de capaciteit vrijkomt. Dit is exclusief de verduurzamingsactiviteiten uitgevoerd door de school zelf.

140	D66	Sport & recreatie Cultuur Onderwijs	Rotterdam investeert in kansengelijkheid via sport, cultuur en voorschoolse educatie. Hoe worden de resultaten van deze programma's in 2026 inzichtelijk gemaakt, bijvoorbeeld in termen van bereik en effect op ontwikkeling van kinderen?	Er wordt vanuit verschillende begrotingprogramma's geïnvesteerd in kansengelijkheid. <u>Begrotingsprogramma Cultuur en Sport & Recreatie</u> Het Jeugdfonds Sport en Cultuur richt zich op kinderen tot 18 jaar van wie de ouders een inkomen hebben tot 130% van het sociaal minimum. We weten dat ca. 25.000 kinderen ouders hebben met een inkomen van lager dan 130% sociaal minimum. Maar dat wil niet zeggen dat al deze kinderen door financiële problemen niet gaan sporten. Het Jeugdfonds Sport en Cultuur ontvangt jaarlijks ongeveer 8 duizend aanvragen (2024: 7.838). Dit betreft deelname aan sport én cultuur. Van de 7.838 bereikte kinderen in 2024, betrof het 6.458 aanvragen voor sportactiviteiten. Ter vergroting van het bereik wordt de vergoeding voor sport- en cultuuractiviteiten per 2026 via de Rotterdamcampas georganiseerd. Het stimuleren van deelname aan sport- en cultuuractiviteiten is cruciaal voor de ontwikkeling van kinderen. Het draagt bij aan zoal: Participatie, Gezondheid, Kansengelijkheid en Sociale ontwikkeling. <u>Begrotingsprogramma Onderwijs</u> De voortgang van het Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid wordt jaarlijks geëvalueerd aan de hand van de Onderwijsmonitor. Deze monitor wordt elk jaar aan uw raad gepresenteerd en bevat zowel kwalitatieve als kwantitatieve resultaten per speerpunt.
141	D66	Sport & recreatie	Hoeveel kinderen in Rotterdam willen wel sporten, maar hebben daar op dit moment geen financiële middelen voor?	In nov 2024 sportte 12% van de jeugd (5-18 jaar) niet. De helft van de niet sportende jeugd (52%) wil dit wel gaan doen. Van de niet-sportende jeugd zegt 14% dat zij niet sporten omdat zij geen betaalbaar sportaanbod kunnen vinden. Geen tijd en niet weten welke sport ze willen beoefenen worden vaker genoemd als redenen om niet te sporten: - Geen tijd door 15% - Niet weten wat door 17% Als dit omreken naar aantallen dan kom je op bijna 1.600 niet sportende kinderen die zeggen dit niet te doen vanwege het niet kunnen vinden van betaalbaar aanbod.
142	D66	Onderwijs	Hoeveel extra investeert het college in kansengelijkheid op de onderwijsbegroting in 2026?	De onderwijsbegroting is dit jaar op verschillende onderdelen geïntensiveerd t.b.v. kansengelijkheid. Bij de voorjaarnota 2025 zijn extra middelen vrijgemaakt: - 1 mln. om invulling te geven aan gratis voorschoolse educatie voor kinderen in armoede - 0,26mln voor een passender ondersteuningsaanbod voor kinderen en jongeren met een ondersteunings-behoefte.
143	D66	Stedelijke ontwikkeling	Innovatie speelt een sleutelrol bij stedelijke ontwikkeling. Hoe worden in 2026 kennisinstellingen en bedrijven structureel betrokken bij experimenten rond energie, mobiliteit en bouwinnovatie?	<i>Deze vraag is niet beantwoord. Het is tussen wal en schip gevallen omdat de vragen per thema ipv per begrotingsprogramma zijn gesteld</i>
144	D66	Algemene Middelen	De college targets geven inzicht in de voortgang van dit college. Hoe wordt in 2026 gezorgd dat deze targets ook worden gebruikt als leerinstrument, en niet alleen als verantwoordingsinstrument richting de raad?	Ten eerste wordt in de eindverantwoording van het college over de realisatie van de college targets gezorgd voor een goede toelichting, die de rekenkamer ook controleert, naast de betrouwbaarheid van de cijfers. De ervaringen met de sturing op college targets worden meegenomen in de advisering van het volgende college. Zo is het in deze collegeperiode gebruikelijk dat het college elk half jaar de realisatie van targets en andere prioriteiten doorspreekt. Het is bij het begin van de collegeperiode gebruikelijk dat elke target wordt voorzien van een korte beschrijving van de beleidstheorie (in het definitieboekje), zodat duidelijk is hoe het college de target denkt te kunnen halen. In de loop van de tijd wordt duidelijk welke maatregelen beter werken en welke niet, of welke exogene factoren een rol spelen. Leren wordt gestimuleerd door niet alleen te rapporteren over de realisatie, maar door dat ook goed toe te lichten en te bespreken.
145	D66	Cultuur	Rotterdam heeft een rijke hiphopcultuur die sterk bijdraagt aan de stedelijke identiteit en jongerenparticipatie. Hoe wordt in 2026 geborgd dat hiphop als kunstvorm en talentontwikkeling motor structureel onderdeel blijft van het cultuurbeleid, bijvoorbeeld via educatie, podia en makersplekken?	Hiphop maakt structureel deel uit van het Cultuurplan met de activiteiten van o.a. het Hiphophuis en CulthNorth. Daarnaast wordt het uit incidentele middelen gefinancierd vanuit projectsubsidie, o.a. ihkv nachtcultuur en LCP budget. ihkv talentontwikkeling is er sprake van intensieve samenwerking met podia, waaronder House of Knowledge met Bird. Met de herijking van de CultuurCoach regeling wordt in de periode 26-29 gewerkt met meerjaren afspraken en pevoederschap waarmede binnen cultuureducatie meer ruimte ontstaat voor grassroots initiatiefnemers.
146	D66	Economische ontwikkeling	Worden de klimaatdoelstellingen in de haven gehaald?	Het lijkt op dit moment niet mogelijk om de CO2-doelstelling van -55% in 2030 te halen. Dat komt doordat veel projecten niet mogelijk zijn door stikstof en netcongestie. Bovendien hebben de bedrijven in de haven het zwaar vanwege het moeizame investeringsklimaat.
147	D66	Economische ontwikkeling	Hoe wordt de voortgang van emissiereductie in de haven systematisch gemeten en openbaar gemaakt, zodat inzichtelijk is of de afgesproken CO2-doelen worden gehaald? Hoeveel (fossiele) bedrijven zijn afgelopen jaar vertrokken uit de haven? Welke CO2 reductie levert dat ons op? Welk beleid voert het college om deze plekken weer op te vullen?	Via de jaarlijkse doorrekening DCMR, via openbare rapportage door het Havenbedrijf en via de jaarlijkse voortgangsrapportage van de Havenvisie. Er zijn in de afgelopen twee jaar twee bedrijven helemaal vertrokken uit de haven en nog vier hebben één van meerdere fabrieken of productielijnen gestopt. Verder zijn er in 2025 drie grote biobrandstoffenprojecten voor aanvang of halverwege gestaakt. De CO2 impact is niet bekend. Het vinden van nieuwe bedrijven ligt primair bij Havenbedrijf Rotterdam. Wij hebben geen inzicht welke gesprekken nu exact lopen.
148	D66	Economische ontwikkeling	Hoeveel CO2 heeft het havengebied in 2025 uitgestoten, en hoe verhoudt dit zich tot de uitstoot van de drie voorgaande jaren? Welke concrete factoren verklaren eventuele verschillen?	2025 is nog gaande en de CO2-cijfers voor de grote bedrijven worden jaarlijks gerapporteerd. In 2024 is er 19,2 Mton uitgestoten (20,9 in 2023 en 23,3 in 2022). De emissies dalen, maar dat komt vooral omdat de kolencentrales steeds minder hard draaien en omdat de chemie het zwaar heeft. De daling komt helaas niet door grote verduurzamingsprojecten.

149	D66	Economische ontwikkeling	Welke investeringen zijn in 2026 concreet begroot voor elektrificatie, waterstofinfrastructuur en walstroom, en hoe beoordeelt het college het tempo waarin deze projecten daadwerkelijk worden gerealiseerd?	Vanwege netcongestie zijn investeringen in elektrificatie nu niet mogelijk. Die worden pas weer na 2029 verwacht. Wat betreft waterstof zullen er twee grote elektrolyzers in bedrijf gaan van Shell en Air Liquide, beiden gebruik makend van het waterstofnetwerk in het havengebied. Ook zijn er, ondanks de tegenslagen, nog steeds veel waterstof projecten die in 2026 doorgaan of van start gaan. Denk aan het DRC-West project, HyCO4 en HyCO5 van Air Products, Ampliphy van VTTI etc. Wat betreft walstroom is de verwachting dat de Parkkade en Slepers Yanghtzekanaal in 2026 operationeel worden. Ook verwachten we oplevering van diverse binnenvaart walstroom-vernieuwingen in met name stedelijk gebied. Projecten die naar verwachting in 2026 van start zullen gaan zijn: Continental Juice en RWG. Mogelijk starten ROG, APMT, ECT en Euromax.
150	D66	Algemene Middelen	Welke wervingsstrategie voert het Havenbedrijf om divers personeel aan te trekken in de haven?	Havenbedrijf Rotterdam heeft een diversiteit en inclusie (D&I) beleid. Het bedrijf participeert in verschillende initiatieven zoals 010 Inclusief, Women at the Port en Inclusieve Haven. Het HbR heeft een medewerkersnetwerk dat specifiek is gericht op het creëren van een inclusieve werkomgeving voor collega's uit de LHBTIQ+ gemeenschap PORTrait.
151	D66	ASIS	Welke mogelijkheden ziet het college om in 2026 echt in te zetten op meedoen vanaf dag één', bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk of participatieprojecten in en rond opvanglocaties? Taallessen vanaf het eerste moment?	Binnen de rijksmiddelen van het rijk zijn er mogelijkheden om hierop te investeren. Zo geven we gericht informatie over mogelijkheden voor werk en vrijwilligerswerk. Ook kunnen Oekraïeners instromen in de bestaande taaltrajecten.
152	D66	ASIS	Rotterdam haalt de huisvestingsdoelen voor statushouders consequent. Hoe wordt deze lijn in 2026 voortgezet?	Dezelfde lijn wordt voortgezet: we huisvesten statushouders via de combinatie van vrijkomend aanbod van corporatiewoningen (op basis van de huidige huisvestingswet en de bijbehorende Rotterdamse verdeelafspraken) en het realiseren van aanvullende alternatieve (tijdelijke) huisvesting op doorstroomlocaties, zoals aan de Scheepmakershaven.
153	D66	ASIS	Hoe ziet het college de opvang van Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen voor zich in 2026? Hoe wordt gezorgd voor een menswaardige opvang?	Ook in 2026 worden Alleenreizende Minderjarige Vreemdelingen opgevangen in Rotterdam. De begeleiding van de minderjarigen is belegd bij het COA en het Nidos en wordt op de locatie Walenburgerweg uitgevoerd door de zorginstelling "Zorg & Perspectief".
154	D66	ASIS	Hoe stimuleert en ondersteunt het college dat ook de omliggende gemeenten in de regio hun eerlijke deel van de taakstelling oppakken en realiseren?	In november 2023 zijn de gemeenten van de Regio Rijnmond een convenant aangegaan om gezamenlijk de opgaven en de taakstellingen rondom opvang te realiseren. Het convenant is recent verlengd van 31 december 2025 tot en met 31 december 2026. De opgaven worden in de regionale regietafel (RRT) bestuurlijk gereguleerd. Ambtelijk is hiervoor een taskforce operationeel, waarin eveneens alle gemeenten zitting hebben. Het convenant is recent verlengd tot 31 december 2026.
155	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel fietspaden zijn tweerichtings paden geworden de afgelopen vier jaar?	Dit wordt niet in kilometer bijgehouden. In het najaar van 2025 krijgt uw raad weer een rapportage Mobiliteit. Deze rapportage bevat zoals ieder jaar ook weer een actueel overzicht van de voortgang van fysieke verkeersveiligheid en fietsprojecten. De meest actuele rapportage Mobiliteit 2024 kunt u terugvinden in ibabs met het kenmerk M2411-2347 24bb008862.
156	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel extra fietspaden zijn er de afgelopen vier jaar bijgekomen? Zowel in aantal als in kilometers?	Dit wordt niet in kilometer bijgehouden. In het najaar van 2025 krijgt uw raad weer een rapportage Mobiliteit. Deze rapportage bevat zoals ieder jaar ook weer een actueel overzicht van de voortgang van fysieke verkeersveiligheid en fietsprojecten. De meest actuele rapportage Mobiliteit 2024 kunt u terugvinden in ibabs met het kenmerk M2411-2347 24bb008862.
157	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel procent van de fietspaden zijn verlicht? Hoe verhoudt dat zich tot vier jaar geleden?	In 2011 is het Lichtplan Rotterdam behorend bij de Rotterdamse stijl vastgesteld. In het Lichtplan is vastgelegd welke fietspaden wel of niet worden verlicht, op basis van functie, ligging, sociale veiligheid en ecologische redenen. Zowel in 2021 als in 2025 is circa 90% van de fietspaden verlicht. Dit percentage is stabiel gebleven. De niet-verlichte fietspaden betreffen met name recreatieve routes, paden in parken en vermijdbare routes, waarvoor volgens de visie geen openbare verlichting wordt aangebracht.
158	D66	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel straten zijn autoluw gemaakt en welke stijging daarvan kunnen we in 2026 verwachten?	"Dit wordt niet in kilometer bijgehouden. Dit college werkt niet alleen middels fysieke ingrepen aan het autoluw maken van de (binnen)stad. Denk aan het stimuleren van het gebruik van P+R, OV, deelauto's en de fiets, het invoeren van 30 km/h op 115 straten etc. Hieronder enkele voorbeelden van straten waar in 2026 werkzaamheden starten voor herinrichting en middels fysieke ingrepen autoluw worden gemaakt: - Hofplein (herinrichting, 30 km/h etc) - Laes de Vrieselaan (herinrichting, 30 km/h, fietsstroken etc) - Van Aerssenlaan (herinrichting 30 km/h, nieuw voetpad, veiliger fietsoversteken etc). - Schiedamse Vest (herinrichting, 30 km/h, éénrichtingsverkeer t.h.v. school)"
159	PvdA	Algemene Middelen	1. Hoe verklaart u het verschil in lasten binnen dit programma van 2026 t/m 2029 tussen de gepresenteerde begroting 2026 en de voorjaarsnota 2025? In de voorjaarsnota lazen wij financiële meevallers (positieve getallen) terwijl in deze begroting financiële tegenvallers (- getallen) te lezen zijn onder het kopje overzicht baten en lasten.	Binnen programma Algemene middelen staan de concernbrede posten oftewel gelden die nog te verdelen zijn over de andere programma's. Zo stond er bij de voorjaarsnota nog lasten geboekt door de stijging naar prijspeil 2026. Deze zijn bij de begroting overgeheveld naar de andere programma's toe. De "extra" lasten door indexatie zijn dus nu op de juiste plek terug te vinden in plaats van bij programma algemene middelen. Dekking hiervan komt uit de gemeentefonds.

160	PvdA	ASIS	1. In 2026 wordt er 600.000 euro onttrokken uit het armoedefonds ten behoeve van Stichting Meedoen. Op basis van welke regeling krijgen zij deze subsidie?	Deze subsidie is geen onderdeel van een bestaande subsidieregeling, maar van een begrotingssubsidie (een begrotingssubsidie is direct in de begroting van het bestuursorgaan opgenomen en heeft geen wettelijke basis of subsidieplafond nodig). Dit bedrag is bedoeld voor de dekking van de aangepaste cofinancieringseis (zie hiervoor ook de wethoudersbrief van 25 juni 2025 als reactie op toezegging 25bb004894) en extra kosten die Meedoen maakt voor de financiering van zwemlessen .
161	PvdA	ASIS	Er wordt € 150.000 per jaar onttrokken in 2025 en 2026 uit de bestemmingsreserve Koloniaal en slavernijverleden. Waar gaat dit geld aan worden uitgegeven?	Het totaalbedrag van € 300.000 zal worden uitgegeven aan een kunstwerk ter ere van het Koloniaal Slavernijverleden zoals eerder aan uw raad gecommuniceerd (23bo009231).
162	PvdA	ASIS	Op 17 juli jl. Is de motie 'Koester het Kinderparadijs' (25bb005646) aangenomen. Hierin wordt gevraagd om bij de begroting met een voorstel te komen. Waar kunnen wij dit voorstel terugvinden?	Aan het Kinderparadijs zal subsidie worden verleend om de activiteiten in 2026 voort te zetten. Deze middelen worden opgevangen binnen het begrotingsprogramma Zorg, Welzijn en Wijkteams. Deze mutatie zal worden verwerkt bij de 1e herziening van 2026. Daarom is dit voorstel nog niet terug te vinden in deze begroting.
163	PvdA	ASIS	4. Het college heeft tot doel meer Rotterdammers uit de problematische schulden te helpen. Hoeveel Rotterdammers hadden aan het begin van de collegeperiode problematische schulden en hoeveel Rotterdammers hebben dat nu aan het einde?	In 2022 hadden 52.780 Rotterdamse huishoudens een geregistreerde problematische schuld. Dit betrof 15,8% van de huishoudens. In 2023 waren het 56.020 huishoudens (16,6%) en in 2024 56.360 huishoudens (16,5%). Over 2025 zijn nog geen cijfers bekend. De toename van het aantal mensen met schulden is een landelijke ontwikkeling. Oorzaken voor deze toename liggen deels buiten de invloedssfeer van de gemeente (zoals achterblijven inkomenszekerheid vanuit het Rijk en online verleidingen). Meer hierover leest u in de Voortgangsrapportage Armoede en schulden van juni 2025 .
164	PvdA	ASIS	Hoeveel middelen zijn begroot voor de huur van de Silja en/of de uitsfaring ervan?	Hiervoor zijn geen middelen begroot. De Silja is een COA locatie, waar het COA ook verantwoordelijk voor is. De bekostiging vindt plaats vanuit Rijksmiddelen en maakt geen onderdeel uit van de begroting van de gemeente Rotterdam
165	PvdA	ASIS	6. Wat is de prognose voor het behalen van de college targets "intakes" en "gestarte schuldregelingen"? En hoe verhoudt zich deze prognose ten opzichte van de eerder afgegeven prognoses van onze technische vragen?	Met een realisatie van 13.564 t/m augustus 2025 was op dat moment 86% van het target voor de gehele collegeperiode (15.750) gerealiseerd. Met een realisatie van 5.515 gestarte schuldregelingen was t/m augustus 2025 67% van het target (8.200) voor de gehele collegeperiode gerealiseerd. In de beantwoording van de technische vragen bij de begrotingsbehandeling van vorig jaar was de verwachting om voor 2024 uit te komen op 4.752 intakes en 2.196 gestarte schuldregelingen. Voor beide geldt dat in 2024 meer is gerealiseerd dan verwacht (namelijk 4.804 intakes en 2.264 regelingen). In diezelfde beantwoording is aangegeven dat voor 2025 4.229 intakes en 2.503 regelingen werden verwacht. Met de nadrukkelijke kanttekening dat het verloop van de realisaties onzeker is en de verwachte aantallen puur indicatief. De verwachting nu is dat we de toen meegegeven verwachte intakes (4.229) zullen realiseren; voor het aantal schuldregelingen (2.503) is dat nog zeer onzeker. Deze lijn geldt ook voor de targets over de gehele collegeperiode. We liggen op koers om het target voor het aantal intakes te halen; voor het aantal gestarte schuldregelingen is dat niet realistisch te noemen.
166	PvdA	ASIS	7. Welke maatregelen worden genomen om achterstanden in deze college targets in te halen?	De ingezette lijn wordt doorgezet. Er wordt vol ingezet op het inlopen van de achterstanden. Hierbij gaat het om de inzet van promoteteams in de wijken en extra communicatie inzet. Maar ook om de gebiedsgerichte werkwijze van Geldplein, de uitvoering van pilots en voortzetting van samenwerkingen (zoals: pilots bij Erasmus MC en gezondheidscentra, samenwerking energiekussers en Station op Zuid). Niet alle inspanningen worden zichtbaar in de college targets, terwijl Rotterdammers wel degelijk worden geholpen. Bijvoorbeeld: doordat we er eerder bij zijn (vroegsignalering) volstaat vaker een lichte vorm van ondersteuning (adviesgesprek of betalingsregeling). Dat is eigenlijk wat we willen maar dit telt dan niet mee bij de targets. Voor de Rotterdammer is de vorm van hulp minder relevant, het gaat om de uitkomst.

167	PvdA	Beheer van de stad	<p>1. In 2025 wordt €4 mln beschikbaar gesteld om extra capaciteit in te zetten voor een opgeruimde en schone stad. Dit is het schoonoffensief en wordt uitgevoerd in de wijken en op de plekken in Rotterdam die het meest gebruikt worden. In deze vragen nemen wij ook de brief (25bb006966) over het Schoonoffensief mee.</p> <p>a. Hoe verhoudt de 4 miljoen euro zich tot het totaalbedrag dat wordt uitgegeven aan het beheer en onderhoud van de stad?</p> <p>b. Kan er een uitsplitsing worden gegeven van de besteding van de 4 miljoen euro?</p> <p>c. Wat is dekking van de 4 miljoen euro?</p> <p>d. In hoeverre is het aantrekken van personeel op zo'n korte termijn realistisch in deze krappe arbeidsmarkt?</p> <p>e. Zijn deze middelen ook bedoeld voor het vervangen van kapotte containers en/of afvalbakken?</p> <p>f. Welke criteria bepalen de keuze voor de locatie waarop extra capaciteit wordt ingezet? (waarom is er gekozen voor drukbezochte en beeldbepalende locaties en niet voor de meest smerige locaties?)</p> <p>g. Bij de voorjaarsnota van 2024 werd er nog bezuinigd op het beheer en onderhoud van de buitenruimte. Op basis van welke inzichten is dit beleid veranderd?</p> <p>h. Komt er structureel 4 miljoen euro additioneel beschikbaar voor een schone en opgeruimde stad?</p>	<p>a. De € 4 miljoen vormt een incidentele impuls bovenop het reguliere schoon budget van Stadsbeheer. Het structurele budget bedraagt een veelvoud hiervan en vormt de basis van de reguliere inzet in de stad. De extra middelen uit het Schoonoffensief zijn bedoeld om tijdelijk extra capaciteit te realiseren op drukbezochte plekken en binnen de focuswijken.</p> <p>b. De middelen van het Schoonoffensief worden als volgt ingezet binnen Schone Stad: > REINIGING: extra personele inzet, tijdelijke inhuur en uitbesteding van specialistisch werk zoals onkruidonderhoud. Binnen het Schoonoffensief levert reiniging vooral zichtbare resultaten op straatniveau, met extra schoonrondes, onkruidonderhoud en inzet van wijkgerichte ploegen. > INZAMELING EN HERGEBRUIK: extra ledigingen van containers, tijdelijke chauffeurs en aanvullende voertuigen. Inzameling & Hergebruik werkt meer systeemgericht en stadsbreed aan het verkorten van responstijden, het optimaliseren van routes en het verbeteren van inzamelprocessen. > NIET R NAAST (NRN): uitbreiding van ploegen en experimenten met mobiele inzamelpunten op locaties met veel meldingen. Niet R Naast vormt daarbij de schakel tussen reiniging en inzameling: het team reageert snel op meldingen, ondersteunt de dagelijkse operatie en helpt herhaling te voorkomen door nauwe samenwerking met Handhaving. Zo vullen de onderdelen elkaar aan: reiniging zorgt voor directe zichtbaarheid op straat, inzameling & hergebruik voor structurele verbeteringen in het systeem en Niet R Naast voor de verbinding daartussen. Per oktober 2025 is circa 40% van het budget gerealiseerd.</p> <p>c. De € 4 miljoen is in 2025 incidenteel beschikbaar gesteld door het college en wordt gedekt uit de algemene middelen van de gemeente. De middelen zijn dus aanvullend op het reguliere budget van Stadsbeheer. Er is geen structurele dekking opgenomen in de meerjarenbegroting; het Schoonoffensief heeft daarmee een tijdelijk karakter.</p> <p>d. De arbeidsmarkt is krap, met name voor chauffeurs en vaktechnisch personeel. Binnen het Schoonoffensief is dit ondervangen door tijdelijke inhuur en samenwerking met maatschappelijke partners zoals "Current Werk". Ook is extra capaciteit gerealiseerd via uitbesteding van specialistisch werk.</p> <p>e. De middelen van het Schoonoffensief zijn niet bedoeld voor de vervanging of aanschaf van containers en afvalbakken. Het Schoonoffensief richt zich uitsluitend op tijdelijke extra inzet en capaciteit, met als doel de stad zichtbaar schoner te maken.</p> <p>f. De inzet binnen het Schoonoffensief richt zich op drukbezochte en beeldbepalende locaties, waar de gebruiksdruk en invloed van schoonbeleving het grootst zijn. Daarmee wordt direct zichtbaar resultaat geboekt voor bewoners en bezoekers. Het Schoonoffensief staat los van de collegetargets, waaronder de aanpak van de 20 focuswijken. Deze wijken behoren tot de meest vervuilde delen van de stad. De inzet hierop maakt onderdeel uit van de inzet op collegetargets.</p> <p>g. De € 4 miljoen euro voor het Schoonoffensief is een afzonderlijke, incidentele impuls die is ingezet om tijdelijk extra capaciteit en zichtbaarheid te realiseren. Er is dus geen sprake van een koerswijziging, maar van een aanvullende maatregel om de uitvoeringsdruk te verlichten en de schoonbeleving te versterken binnen de bestaande beleidsdoelen.</p> <p>h. De € 4 miljoen voor het Schoonoffensief is incidenteel beschikbaar gesteld voor 2025. In de meerjarenbegroting is</p>
168	PvdA	Beheer van de stad	2. Wat wordt bedoeld met 'het volgen van het ritme van de stad' (blz 35)?	Met "het ritme van de stad" wordt bedoeld dat Schone Stad inzet afstemt op het veranderende gebruik van de openbare ruimte. De stad kent pieken in drukte, afvalproductie en evenementen. Door flexibeler in te zetten en de werklust gelijkmatiger over de week te verdelen blijft de stad beter schoon. Hierbij wordt ook rekening gehouden met duurzame inzetbaarheid van medewerkers.
169	PvdA	Beheer van de stad	3. Aan het baggeren van welke waterwegen wordt de additionele 2 miljoen euro aan baggerkosten besteed?	Het beschikbare budget voor baggeren is gebaseerd op een meerjarig gemiddelde (Nota kapitaalgoederen 2023-2027) en daardoor elk jaar gelijk. De baggerwerkzaamheden zijn echter niet altijd gelijkmatig verspreid over de jaren. Deze worden bepaald in overeenstemming met de planning van de verschillende waterschappen. Afhankelijk van de drie waterschappen zijn om de 8 tot 10 jaar zijn bepaalde gebieden aan de beurt om te worden gebaggerd. In de jaren 2024 t/m 2026 concentreren zich veel baggerwerkzaamheden waardoor het gemiddelde budget ontoereikend is. Verder zien we de afgelopen jaren oplopende vervoer en verwerkingskosten van het baggeren. In 2025 worden diverse waterwegen in de volgende gebieden gebaggerd: Prins Alexander, Centrum, Overschie, Hoogvliet en IJsselmonde.
170	PvdA	Bestaande stad	1. Het college onttrekt 4,4 miljoen euro uit de bestemmingsreserve groot onderhoud (MJOP) om doorgeschoven onderhoud uit te voeren. Wij ontvangen graag het overzicht van projecten waar groot onderhoud gepleegd gaat worden.	Het betreffende bedrag wordt in 2025 besteed aan reguliere onderhoudswerkzaamheden die oorspronkelijk waren gepland en begroot voor uitvoering in 2024. Voor deze werkzaamheden zijn in 2024 juridische verplichtingen aangegaan en/of afspraken met externe partijen gemaakt. Door vertraging op diverse werkzaamheden (vanwege beperkte capaciteit van aannemers en adviseurs) kon dit niet in 2024 worden uitgevoerd en is daarom via de bestemmingsreserve meegenomen naar 2025. De middelen uit deze reserve worden in 2025 ingezet voor de uitvoering van het doorgeschoven onderhoud. Het merendeel uit de bestemmingsreserve is bestemd voor doorgeschoven onderhoud van de volgende projecten te weten: De Doelen, Ahoy, Stadhuis, Cruiseterminal, Binnenhavens (werkzaamheden damwanden/baggerwerkzaamheden), Stadsarchief, Nieuwe Luxor, Schiekadeblok.

171	PvdA	Bestaande stad	<p>2. Door de invoering van de nieuwe omgevingswet blijven de leges achter. Verwacht wordt dat een aantal grote bouw aanvragen in 2025 niet doorgaat. In de verschillende p&c stukken die de afgelopen jaren voorbij zijn gekomen was dit ook al naar beneden bijgesteld.</p> <p>a. Kunt u toelichten waarom het voorspellend vermogen te wensen overlaait?</p> <p>b. Welke bouwprojecten zullen naar verwachting in 2025 geen doorgang vinden?</p>	<p>De invoering van de Omgevingswet zorgde voor een flinke golf aanvragen onder het oude vergunningstelsel van de Wabo in 2023 waardoor de leges ook op dat jaar geboekt worden. Na invoering van de Omgevingswet moest de markt duidelijk wennen wat een verminderd aantal aanvragen en daarmee legesinkomsten opleverde. De legesbegroting voor 2025 moest opgesteld worden op het moment dat het aantal aanvragen (halverwege 2024) op een dieptepunt zat. Onduidelijk was hoe de markt zou herstellen. Factoren zoals toenemende materiaal- en personeelskosten en een minder gunstig investeringsklimaat zijn daarbij belangrijke redenen gebleken waarom met name de grotere bouwprojecten alsnog stagneerden. Door de kruissubsidiering van de leges is dit direct zichtbaar in de legesinkomsten.</p> <p>Gedurende het jaar zijn wij met ontwikkelende partijen in gesprek om zoveel mogelijk bouwprojecten te laten starten. Op basis van diverse factoren vindt een indiening van de vergunning ook daadwerkelijk plaats. Zo is er bijvoorbeeld vertraging op de vergunningaanvragen in M4H en het project Parkhaven omdat er nog een beroepszaak loopt tegen het bestemmingsplan, zijn enkele flexprojecten. Het project Rond in de Hoek in hoek van Holland is vertraagd, door de stikstofregels, en zijn enkele andere projecten iets vertraagd, omdat ze extra tijd nodig hebben om het project financieel sluitend te krijgen.</p>
172	PvdA	Bestaande stad	<p>3. Waar worden de middelen voor de wijkgerichte aanpak funderingsproblematiek in 2026 aan besteed? Hoeveel van deze middelen gaan naar de wijkgerichte aanpak in Bloemhof?</p>	<p>In 2026 worden er vanuit het programma Funderingsaanpak in Bloemhof, Hillegersberg en Schiebroek wijkgerichte aanpakken georganiseerd die gericht zijn op het stimuleren van funderingsonderzoek van panden met een houten paalfundering. De aanbestedingsprocedure voor deze projecten is nog niet afgerond, echter wordt de investering in Bloemhof geraamd op € 110.000 aan projectkosten. Hier bovenop komen subsidie-uitkeringen voor funderingsonderzoek, dit is afhankelijk van deelname door eigenaren. Een grove schatting gebaseerd op ervaringsgetallen is € 75.000 aan subsidiegelden. De inzet in Bloemhof wordt gecoördineerd vanuit het traject 'Bloemhof: Mijn huis en bodemdaling'. De personele kosten gefinancierd vanuit het programma Funderingsaanpak voor deze activiteiten in Bloemhof worden geraamd op € 50.000.</p>
173	PvdA	Bestaande stad	<p>4. Waar worden de middelen voor de blokgerichte aanpak funderingsproblematiek in 2026 aan besteed? Hoeveel van deze middelen gaan naar de wijkgerichte aanpak in Bloemhof?</p>	<p>Het programma Funderingsaanpak richt zich in 2026 op de bloksgewijze aanpak van panden met een houten paalfundering die een (urgente) onderzoeks- en herstellopgave hebben. Hiervoor wordt subsidie, kosteloze procesbegeleiding en handhaving ingezet. Deze activiteiten worden stadsbreed ingezet. Vanuit het traject 'Bloemhof: Mijn huis en bodemdaling' gaat het Funderingsloket in gesprek met de eigenaren van ca. 50 niet-onderheide woningen die aangegeven hebben mogelijk interesse te hebben in het uitvoeren van funderingsonderzoek, hiervoor is € 25.000 gereserveerd. Ook is het Funderingsloket betrokken bij de blokondersteuning en de buurtcommissie voortvloeiend uit het traject 'Bloemhof: Mijn huis en bodemdaling'. De personele kosten gefinancierd vanuit het programma Funderingsaanpak voor deze activiteiten in Bloemhof worden geraamd op € 100.000.</p>
174	PvdA	Bestaande stad	<p>5. Basiskwaliteit woningen: door het hoge aantal aanvragen in zowel de eerste helft van 2024 als vlak voor de sluiting van de subsidieregeling SOZZ, bestaat de kans dat het beschikbare subsidiebudget wordt overschreden (blz. 58). Is hier inmiddels duidelijkheid over?</p>	<p>Ja, hier is inmiddels meer duidelijkheid over. Op basis van het aantal ingediende aanvragen is de verwachting dat het beschikbare subsidiebudget wordt overschreden. De definitieve toekenning moet echter nog plaatsvinden. Het grote aantal indiende aanvragen bevestigt de behoefte in Rotterdam-Zuid voor deze aanpak.</p>
175	PvdA	Bestaande stad	<p>6. Klopt het dat de subsidie woning vergroting in 2026 niet wordt voortgezet?</p>	<p>Dit collegebesluit wordt naar verwachting rond november genomen, gekoppeld aan de stand van zaken inzake de Woontop-afspraken NPRZ Wonen. (zie ook vraag 68)</p>
176	PvdA	Bestaande stad	<p>7. Hoeveel van de objecten van gemeentelijk vastgoed op de verkooplijst wordt momenteel (tijdelijk) verhuurd? En bij hoeveel objecten is sprake van leegstandsbeheer?</p>	<p>Van de nog niet verkochte en geleverde objecten van de actuele verkooplijst zijn 36 objecten verhuurd en worden 29 objecten beheerd onder leegstandsbeheer (bruikleen/camera).</p>
177	PvdA	Bestaande stad	<p>8. Hoeveel woningen staan er op dit moment leeg in Rotterdam?</p>	<p>Volgens de CBS leegstandsmonitor stonden op 1 januari 2024 in Rotterdam 12.800 woningen administratief leeg. Na correctie voor energieverbruik is dat aantal lager, 9.850 woningen. Cijfers over de stand op 1 januari 2025 publiceert het CBS eind november.</p>
178	PvdA	Bestaande stad	<p>9. Wat zijn de uitgaven in 2025 en 2026 van de huidige leegstands aanpak? Kan daarvan een uitsplitsing worden gegeven naar uitgavenpost?</p>	<p>Rotterdam heeft geen leegstands aanpak, en daarmee geen budget voor inzet in 2025 en 2026. In casuïstiek waarbij leegstand onderdeel is van woongerelateerde misstanden wordt dit via bestaande programma's, zoals Rotterdams Goed Wonen, aangepakt.</p>
179	PvdA	Bestaande stad	<p>10. Welke juridische instrumenten zet de gemeente in in het kader van de Wet betaalbare huur (blz. 54)?</p>	<p>Verhuurders die niet voldoen aan de Wet betaalbare huur riskeren aanzienlijke sancties. Deze omvatten: een last onder dwangsom (verhuurders worden in de gelegenheid gesteld om de overtredingen binnen een gestelde termijn te herstellen); en een bestuurlijke boete tot maximaal € 80.000,-. Overtreders die regels negeren worden financieel bestraft om naleving te waarborgen. Bestuurlijke boetes dienen te worden gepubliceerd op de gemeentelijke website. Deze sancties vormen het sluitstuk van de escalatieladder en worden ingezet bij verhuurders die hun gedrag na het opleggen van een voornemen last onder dwangsom niet aanpassen. In de praktijk blijkt dat de overgrote meerderheid van verhuurders alsnog aan de regels voldoet na het versturen van een voornemen last onder dwangsom.</p>

180	PvdA	Bestaande stad	11. Hoeveel zaken heeft de gemeente behandeld die ervoor gezorgd hebben dat verhuurders de huurprijzen met gemiddeld € 500 verlaagden (blz. 54)?	De handhavingplicht voor gemeenten op de Wet betaalbare huur (Wbh) geldt vanaf 1 januari 2025. Sinds dat moment zijn tot nu toe (oktober) 113 zaken ingekomen waarvan er nog 44 in behandeling zijn. In totaal zijn 33 sanctiezaken ingezet op 22 adressen. Het komt voor dat meerdere sanctiezaken lopen op een adres.
181	PvdA	Bestaande stad	12. In het fonds vitale kernen is 9 miljoen euro gestoken. Toch is er tussen 2022 tot en met 2024 slechts 652.000 euro onttrokken. En voor 2025 is er slechts 311.000 euro geraamd. a. Waarom is er nog maar zo weinig uitgegeven de afgelopen jaren? b. Waar is het geld concreet aan besteed? c. Zijn er al concrete toekomstplannen?	a. De verwachting bij de oprichting van het fonds was dat de leegstand als gevolg van de corona periode hoger zou zijn en dat daarmee ook het aantal te koop aangeboden panden ook hoger zou zijn. Daarnaast is een deel van de totale kosten in de opstartfase gedekt door een MRDH-subsidie van 225.000 euro voor de eerste drie jaar van het fonds. b. De onttrekking aan de RIM t/m 2024 is 652.000 euro. Dit betreft de apparaatslasten voor de eerste 3 jaar en de kosten voor het beheer van de aangekochte panden. Daarnaast is binnen het budget van 9 miljoen voor 1,768 miljoen uitgegeven aan de aankoop (1,365 mln.) en verbouwing (0,402 mln.) van 5 winkel-/bedrijfsruimtes. Deze panden zijn opgenomen in de voorraad (en niet op de balans), omdat de panden conform de uitgangspunten van het fonds slechts tijdelijk worden aangehouden. c. Het fonds neemt nog steeds projectplannen in behandeling die passen binnen de scope van het fonds. In 2025 zullen naar verwachting nog 2 panden worden aangekocht in winkelstraten met een lopende verbeteraanpak.
182	PvdA	Cultuur	1. Hoe wordt de aankoop van de Steigerkerk ter huisvesting van het Museum Rotterdam bekostigd en hoe gaat dit in de begroting landen?	De aankoop van de Steigerkerk wordt gedaan met behulp van een krediet dat door de gemeenteraad beschikbaar wordt gesteld. Het besluit hiertoe is nog niet door de gemeenteraad genomen. Het concept raadsbesluit, waarin wordt besloten om het krediet te verlenen, is toegevoegd aan de raadsbrief die op 2 oktober 2025 naar de gemeenteraad verzonden is. De aankoop van de Steigerkerk drukt niet op de gemeentebegroting. De kapitaallasten die voortvloeien uit het krediet kunnen binnen de begroting van Museum Rotterdam worden opgevangen.
183	PvdA	Cultuur	2. Hoeveel middelen zijn er gereserveerd t.b.h.v. de transitie cultuur?	Jaarlijks is € 800.000 beschikbaar binnen de cultuurbegroting voor organiseren, inrichten en adviseren over de transitie, over advisering cultuurbeleid en over advisering verdeling van structurele subsidies.
184	PvdA	Dienstverlening	1. 6% van de stembureaus is toegankelijk in 2026. In 2024 was dit nog 98%. Kunt u dit verklaren?	Op basis van de wetgeving dient 100% van het aantal stemlokalen toegankelijk te zijn voor mensen met een handicap. Ondanks de eis dat 100% van de stemlokalen toegankelijk is zal uiteindelijk niet ieder stemlokaal voor de verkiezingsdag toegankelijk gemaakt kunnen worden. Uiteraard streven we in Rotterdam naar een zo hoog mogelijk % toegankelijkheid stembureaus bij iedere verkiezing. De afgelopen jaren varieerde het percentage tussen de 96% en 99%. Bij de Tweede kamer Verkiezing op 29 oktober 2025 zal 98% van de stembureaus toegankelijk zijn. Voor de bureaus die niet toegankelijk zijn of niet toegankelijk gemaakt kunnen worden, is er bewust gekozen voor behoud van de locatie (o.a.) vanwege hun cruciale rol in het bevorderen van de opkomst. Voor 2026 is 96% begroot maar we verwachten ook hier dat het daadwerkelijk gerealiseerde percentage hoger zal uitvallen.
185	PvdA	Dienstverlening	2. Voor 2026 staan in de meerjarenbegroting van Programma Kleine Kernen nog belangrijke projecten ter financiering op de plank. Welke projecten zijn dit?	Bij het onderdeel 'Doel: Betrokken overheid' hebben wij een uitgebreidere toelichting gezet over het Programma Kleine Kernen. Voor 2026 liggen vanuit de meerjarenbegroting Programma Kleine Kernen nog de volgende belangrijke projecten ter financiering op de plank: <ul style="list-style-type: none"> • Herontwikkeling Zuidpunt Heijplaat, • Voorduin e.o. (o.a. militair erfgoed) Hoek van Holland • Toegangspoort (Nationaal Park Hollandse Duinen info centrum) Hoek van Holland • Een onderzoek naar en oplossing voor het verminderen van de zichtbaarheid van de Shell opslag tanks in Pernis. Het Ambitiedocument Doorpakken in de Kleine Kernen, gemaakt met en voor de dorpsraden is zoals gepland begin juli 2025 aan de gemeenteraad overhandigd. Dit document en de vast te stellen Havenvisie, de Gebiedsvisie Rozenburg, de Hoekse onderzoeken naar militair erfgoed en voorbereidende werkzaamheden aan de Toegangspoort die nu aan de gang zijn, zullen samen met wijkakkoorden de basis vormen voor een nieuwe lijst van projecten per kern.
186	PvdA	Sport & recreatie	1. Doordat er nieuwe sportgebouwen worden gebouwd en bestaande sportgebouwen worden gerenoveerd, gaan de huurkosten voor sportaccommodaties omhoog. a. Graag ontvangen wij een overzicht van om welke projecten dit gaat. b. Waarom loopt dit bedrag tot 2029 steeds verder omhoog? Staan er in 2029 bijvoorbeeld veel projecten op de planning?	Het IHP zorgt voor toekomstbestendige voorzieningen in de stad. De investeringen in renovatie en vervanging van sportaccommodaties worden doorberekend in de kostendekkende huur voor (onder andere) het Sportbedrijf. Deze extra kosten worden gecompenseerd vanuit de Rotterdamse InvesteringsMonitor (RIM). Voor de gebruikers van sportvoorzieningen (verenigingen, overige organisaties en individuele Rotterdammers) geldt een maatschappelijk tarief, dat hetzelfde blijft na nieuwbouw of renovatie. <p>a. Sportcentrum Feijenoord, zwembad + sporthal Overschie, Sportcentrum Oostervant, Topsportcentrum (turnhal + uitbreiding), de sporthallen Schuttersveld, Wielewaal, Hoekstee, De Enk, Alexanderhal, Persoonshal, Noorderhavenkade, Boomgaardhoek, Kralingen en De Snelleman, atletiekvoorziening Zuid en diverse clubgebouwen (van sport-, scouting en speeltuinverenigingen).</p> <p>b. De bedragen die in de begroting getoond worden zijn geen investeringsbedragen, maar betreft de dekking van de kapitaalslasten, die - na oplevering - voortkomen uit de investering. Met de geplande oplevering van accommodaties in de verschillende boekjaren lopen de kapitaalslasten cumulatief verder op, met hiertegenover de dekking vanuit de RIM-reserve.</p>

187	PvdA	Sport & recreatie	<p>2. Speeltuinen:</p> <p>a. Hoeveel toestellen verwacht de gemeente de komende jaren te vervangen en voor welk bedrag?</p> <p>b. Hoeveel beheerders en bij hoeveel speeltuinen zijn er momenteel via bsw actief?</p> <p>c. Welke subsidieregelingen zijn er voor speeltuinverenigingen?</p>	<p>a. Per jaar worden gemiddeld 65 speelelementen vervangen met een gemiddelde aan vervangingskosten (aanschaf en plaatsen) van circa € 850.000 per jaar.</p> <p>b. 31 personen worden momenteel door de BSW direct ingezet op 28 speeltuinen. Deze vertegenwoordigen circa 22 fte. Op een aantal speeltuinen zijn, op basis van afspraken uit het verleden, betaalde medewerkers actief waarvoor BSW de werkgeversrol vervult. Dit betreft 22 personen (circa 13 fte) op 10 speeltuinen.</p> <p>c. Er is een specifieke subsidieregeling voor speeltuinorganisaties, namelijk de 'Nadere regels subsidiëring speeltuinen Rotterdam 2018'. Daarnaast kunnen speeltuinorganisaties ook een aanvraag doen voor bijvoorbeeld de Subsidieregeling investeringssubsidies breedtesport-, scouting- en speeltuinverenigingen 2024 of de Subsidieregeling 010 Sport en Spel.</p>
188	PvdA	Energietransitie	<p>1. Waarom valt er in 2025 ruim 11 miljoen euro vrij uit de bestemmingsreserve duurzaamheidsbudget?</p>	<p>Vrijval en toevoeging Duurzaamheidsbudget 2025</p> <p>De vrijval uit de Bestemmingsreserve Duurzaamheidsbudget in 2025 bedraagt € 492.000. Er heeft geen vrijval van circa € 11 miljoen plaatsgevonden.</p> <p>Vrijval Bestemmingsreserve Duurzaamheidsbudget (€ 492.000) Dit betreft de stelpost Kiezen voor Rotterdam, waarvoor de vrijval uit specifieke reserves als dekkingsbron dient. In 2025 valt derhalve een bedrag van € 492.000 vrij uit de Bestemmingsreserve Duurzaamheidsbudget, ten behoeve van de stelpost Kiezen voor Rotterdam. Dit is begrotingstechnisch verwerkt bij de tweede herziening 2025.</p> <p>Toevoeging Bestemmingsreserve Duurzaamheidsbudget (€ 12 miljoen) In het verleden is een toevoeging aan de Bestemmingsreserve Duurzaamheidsbudget gedaan voor de financiering van klimaatrelevante activiteiten. Dit betreft een toevoeging aan de reserve en geen vrijval.</p>
189	PvdA	Zorg, Welzijn en Wijkteams	<p>1. De lobby richting het Rijk voor de wmo heeft niet het gewenste bedrag opgeleverd. Wat zijn de belangrijkste redenen dat deze lobby niet succesvol is geweest?</p>	<p>De lobbyreeks staat te boek als 'lobbyreeks Wmo' maar heeft ook betrekking op de uitgaven jeugd. De lobby jeugd is deels succesvol geweest (opvolging advies Van Ark), doch het Rijk heeft ervoor gekozen slechts een deel van de tekorten te compenseren en extra bezuinigingen door te voeren vanaf 2028.</p> <p>De lobby Wmo is nog niet succesvol, in de VJN 2024 heeft het Rijk een 'einde aan de openeinderegeling' ingevoerd voor de Wmo, zonder adequate financiële compensatie voor gemeenten. Het houdbaarheidsonderzoek Wmo loopt nog, de rapportage daarvan wordt in november aan de Kamer aangeboden. De besluitvorming over de houdbaarheid van de Wmo is daarmee aan een nieuw kabinet. NB geen onderdeel van de lobbyreeks, maar wel van de lobby Wmo: het vervangen van het abonnementstarief eigen bijdrage Wmo door een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage, zal minstens tot 2028 op zich laten wachten, mits een nieuw Kabinet hiertoe besluit.</p>
190	PvdA	Zorg, Welzijn en Wijkteams	<p>2. In het overzicht van bijstellingen lezen wij bij verschillende taakmutaties een financiële tegenvaller. Bijvoorbeeld bij de 'tekorten jeugdzorg voor rekening Rijk' (-19 miljoen euro) en het groeipad maatregelen hervormingsagenda (-23.199 en -20,828). Tegelijkertijd lezen we in de toelichting dat de gemeente geld ontvangt van het Rijk voor deze zaken. Kunt u dit toelichten?</p>	<p>Zowel bij de reeks "tekorten jeugdzorg voor rekening Rijk" als bij de reeks "Groeipad maatregelen hervormingsagenda" is sprake van een financiële meevaller. Een min voor het bedrag geeft aan dat het een meevaller voor de gemeente is.</p>
191	PvdA	Zorg, Welzijn en Wijkteams	<p>3. De lasten voor het programma zorg, welzijn en wijkteams zijn zo'n 150 miljoen euro hoger dan bij de voorjaarsnota 2025 was voorzien. Waar komt dit door?</p>	<p>Het is niet duidelijk hoe het bedrag van 150 mln is berekend. Verschillen tussen opvolgende P&C-producten worden verklaard door de financiële bijstellingen bij de afzonderlijke P&C-momenten en daar zijn toegelicht onder de kop Toelichting financiële bijstellingen. Voor de bijstellingen in de Begroting 2026/2e Herziening 2025: zie pag. 200 van de website.</p>
192	PvdA	Stedelijke ontwikkeling	<p>1. Bouwopgave: realisatie cumulatief 1 jul 2022 t/m juli 2025: 9.129, inclusief 231 flexwoningen. Om welke 231 gerealiseerde flexwoningen gaat het (welke locaties + aantal woningen per locatie?) (blz.151)</p>	<p>Bouwopgave Realisatie Cumulatief 1 juli 2022 t/m 15-10-2025: 10.680 woningen gestart met de bouw. Hierin worden en zijn inmiddels 371 (231 blz 151 + 140 start in oktober) flexwoningen gerealiseerd. Dit betreffen de projecten Hoogvliet (40), Persoonsdam (44), Sportlaan met de Verre Bergen, (144) en gestart in Oktober 2025 Nesselande (140) en een drietal losse flexwoningen in de stad.</p>
193	PvdA	Stedelijke ontwikkeling	<p>2. Hoe verhoudt de voorgestelde kasschuif opbrengsten erfpachtproject zich tot de kasschuif opbrengsten erfpachtproject bij de voorjaarsnota 2025 (blz. 158)?</p>	<p>Bij de voorjaarsnota 2025 is een kasschuif gedaan op basis van de toenmalige inzichten waarbij 11,2 mln. aan opbrengsten verschoven is naar de jaren 2026, 2027 en 2028. Er stond daarna een resterend bedrag aan verwachte opbrengsten uit het erfpachtproject in 2025 begroot (6,984 mln). Vanwege de ontwikkelingen rondom het erfpachtproject na de VJN 2025, is het inzicht ontstaan dat in 2025 deze resterende opbrengsten uit het erfpachtproject niet behaald zullen worden en dat de verwachting is dat deze in 2029 het meest realistisch begroot konden worden.</p>
194	PvdA	Stedelijke ontwikkeling	<p>3. Wanneer worden de opbrengsten van het erfpachtproject bijgesteld gelet op de lopende heroverweging?</p>	<p>Bij de 1e herziening 2026.</p>
195	PvdA	Stedelijke ontwikkeling	<p>4. Terugdraaien rente-effect grondexploitaties € 2,7 mln per jaar. Na herbeoordeling is gebleken dat de veronderstelling dat deze meevaller vrij besteedbaar was onjuist is (blz. 158). Waar bleek dit uit?</p>	<p>Het is voorgeschreven op basis van de Verordening financiën Rotterdam 2021 (artikel 20 lid 2) dat de omslagrente voor bouwgronden in de exploitatie wordt geactiveerd.</p>

196	PvdA	Financiële kengetallen	1. Tussen 2023 en 2029 gaan de schulden van de gemeente bijna verdrievoudigen. Kunt u verklaren waardoor dit komt?	Dit komt door de voorgenomen investeringen. Deze bedragen voor de gehele meerjarenperiode (2025-2029) ruim € 3 miljard. Voor een beperkt deel kan dit worden gefinancierd met een groei van de gemeentelijke reserves. Het meerdere wordt gefinancierd met nieuw aan te trekken leningen. Hierdoor stijgen de vaste schulden.
197	PvdA	Sport & recreatie	1. Het college vraagt om investering van 4 miljoen euro voor het trainingscomplex van Excelsior Rotterdam (BVO). a. Waarom wil het college zoveel geld investeren in een trainingscomplex van een betaald voetbalorganisatie? b. Is de raad al eerder geïnformeerd over deze plannen?	Het college hecht waarde aan de drie betaald voetbalclubs in Rotterdam. Om deze reden heeft zij de Stichting Betaald Voetbal Excelsior Rotterdam (SBV Excelsior) ondersteund in hun zoektocht naar ruimte voor een nieuwe trainingsaccommodatie, noodzakelijk vanwege het inmiddels ingetreden kunstgrasverbod in de Eredivisie. Deze ruimte is gevonden op een sportcomplex aan de Hazelaarweg, dat door de gemeente aan het Sportbedrijf Rotterdam wordt verhuurd. Dit terrein is door het Sportbedrijf deels in gebruik gegeven aan voetbalvereniging Neptunus-Schiebroek. Om het andere deel van het complex gereed te maken voor SBV Excelsior (velden en buitenruimte) wordt een investering van 4 miljoen euro voorzien. Deze investering landt in een langjarige kostendekkende huur, die via het Sportbedrijf bij SBV Excelsior in rekening wordt gebracht. Het investeringskrediet heeft derhalve geen gevolgen voor de gemeentelijke (sport)begroting, SBV Excelsior betaalt - via het Sportbedrijf - de gehele investering terug. De raad is op 14 februari 2023 geïnformeerd over het knelpunt van Excelsior en de gemeentelijke ondersteuning om tot een oplossing te komen (23bb001112). Met de aanvraag voor het investeringskrediet ligt nu een concreet voorstel voor.
198	PvdA	Investeringen	2. Het college wil ruim 28 miljoen euro voteren voor de renovatie van de Maastunnel. a. Gaat dit om de fiets- en voetgangerstunnel of de autotunnel? b. De fiets- en voetgangerstunnel is tussen 2017 en 2020 ook al ingrijpend gerestaureerd en gerenoveerd. Hoe kan het dat er nu weer veel gesteld gestoken moet worden in het renoveren?	a) Gaat dit om de fiets- en voetgangerstunnel of de autotunnel? Het gaat niet om een van de tunnels zelf, maar om de gebouwen die bij de Maastunnel horen. Het betreft een renovatie van de ventilatiegebouwen en roltrapgebouwen van de tunnel. b) De fiets- en voetgangerstunnel is tussen 2017 en 2020 ook al ingrijpend gerestaureerd en gerenoveerd. Hoe kan het dat er nu weer veel gesteld gestoken moet worden in het renoveren? De eerdere scope van het project renovatie en restauratie Maastunnel is beperkt gebleven tot in eerste instantie alleen de autotunnel, omdat daar de tunnelwetgeving sinds 2013 van toepassing is geworden en de tunnel daar niet aan voldeed. In tweede instantie is de scope uitgebreid met de fiets- en voetgangerstunnel, waarbij bewust de keuze is gemaakt om de gebouwen niet mee te nemen. Rondom de opening is enkel beperkt esthetisch onderhoud uitgevoerd. In het project renovatie en restauratieproject gebouwen, worden de gevels en de daken van de gebouwen hersteld naar zoveel mogelijk de oorspronkelijke staat van het object. Daarbij is het vervangen van de koperen dakbedekking een van de meest ingrijpende acties. Deze investering is fors, maar zorgt ervoor dat de gebouwen weer circa 80 jaar wind- en waterdicht zijn.
199	PvdA	Investeringen	3. Er wordt voorgesteld om 500.000 euro te voteren voor aanvullende maatregelen verkeersveiligheid in 2026. Waarom is dit een investeringsvoorstel en geen intensivering op de programmalasten?	Er is investeringskrediet nodig om dat dit geld wordt besteed wordt aan asfalt, stenen, groen etc. Dit zijn zaken die je meerjarig moet en kan afschrijven.
200	PvdA	Investeringen	4. Bij de voorjaarsnota 2025 is er 12,79 miljoen euro gevoteerd voor een opknopbeurt voor metrostation (Hart van Zuid). Nu wordt er om een bedrag ruim 27 miljoen euro gevraagd voor een kwaliteitsimpuls in hetzelfde gebied. a. Kunt u aangeven wat de verschillen tussen de twee investeringsvoorstellen zijn? b. Zijn er al plannen waar dit geld precies aan uitgegeven gaat worden? Zo ja dan ontvangen wij deze graag. c. Waarom zijn deze investeringsbedragen niet in één keer in de p&c cyclus beland?	a. De € 12,79 mln betreft het restant van het benodigde bedrag aan investering om de kwaliteitsimpuls te dekken. Terwijl de € 26,1 mln de kredietaanvraag betreft om de daadwerkelijke investering te kunnen gaan doen. Onderdeel van deze kredietaanvraag is het beschikbaar gestelde investeringsbedrag van € 12,79 mln. b. Het gebied van Hart van Zuid heeft een kwaliteitsimpuls gehad. Er is een nieuw theater, een zwembad en een congrescentrum bij Ahoy gebouwd. Ook is er een nieuw busstation in 2020 gerealiseerd en is de buitenruimte ingrijpend veranderd. Het huidige metrostation uit de jaren 60 past niet meer in deze nieuwe setting. Ook is er geen voorziening voor het fietsparkeren in het gebied. Met het krediet wordt het huidige metrostation opgeknapt. De begane grond en de 1e verdieping wordt omgeven door een glaswand zodat er een binnengebied ontstaat waarin 7 commerciële ruimtes worden toegevoegd op de begane grond. Het metrostation wordt op de 1e en 2e verdieping opgeknapt en er worden in de nieuwe (in pandige) fietsenstalling 934 fietsparkeerplekken gerealiseerd. De bouw gaat in november starten en is eind 2026, begin 2027 afgerond. c. Het proces van indienen van een kredietaanvraag volgt op de goedkeuring van het investeringsvoorstel. Dit proces is afgerond na behandeling van de VJN in de raad waardoor de kredietaanvraag opgenomen is in de Begroting 2026. Omdat er nog geen uitgaven hebben plaatsgevonden en de correctie in hetzelfde jaar plaats vindt leidt dit niet tot een onrechtmatigheid.

201	PvdA	Overhead	1. Welke verklaring heeft u voor de grote stijging van het meerjarige verloop van verzekeringen op pagina 134?	Er is geen sprake van een grote stijging in het meerjarige verloop, maar van een incidentele daling in 2025. Het structurele saldo (optelsom baten en lasten) van het taakveld Verzekeringen is zo'n € 1 mln aan kosten per jaar. In 2025 is er incidenteel een voordeel op de kosten brandverzekering, waardoor er op dit taakveld een onderbesteding is. Het budget van het taakveld Verzekeringen wordt bij de 2e herziening voor 2025 incidenteel verlaagd om invulling te geven aan de ramingsbijstelling "Onderbesteding Programmabudgetten" die bij de voorjaarsnota 2025 op het programma Overhead is verwerkt.
202	PvdA	Veilig	1. In de voorjaarsnota 2025 is 400.000 euro vrijgemaakt voor de Tarwewijk in 2025. Zijn er al concrete plannen? Zo ja, kunt u die met ons delen?	We zijn bezig met een integraal uitvoeringsplan voor 2025, 2026 en een doorkijk naar 2027. Eind september is de koers hiervan besproken met de wijkraad Tarwewijk. Op 22 oktober is er een integraal Kick-off. De verwachting is dat begin november het conceptplan gereed is.
203	PvdA	Veilig	2. In de voorjaarsnota 2025 is 1,3 miljoen euro gereserveerd voor 2026 voor het actieplan leefbaarheid in IJsselmonde. Dit geld zou besteed gaan worden in samenwerking wijkraden en bewoners. a. Hoe verlopen deze gesprekken met wijkraden en bewoners? b. Zijn hier al concrete plannen uit gekomen? Zo ja, kunnen deze gedeeld worden?	Alle wijkraden zijn actief bevestigd. Zij hebben terugkoppeling gekregen op hun actiepunten. Sommige punten zijn als "quick win" direct opgepakt, andere worden opgenomen in het actieplan en andere punten worden met elkaar nog nader gespecificeerd om de (financiële) haalbaarheid te bepalen. De wijkraden worden hierin meegenomen en er zal periodiek worden gesproken over de voortgang van het actieplan. Bewoners zijn bevestigd op momenten die al georganiseerd werden, zoals buurtbijeenkomsten, wijkbijeenkomsten en deurbezoeken. Bewoners geven vooral aan niet meer te melden omdat er in de beleving toch weinig mee gedaan wordt. Daarom willen we vanuit het actieplan ook actief inzetten op het verbeteren van de communicatie in reactie op meldingen. De actielijst raakt steeds meer gevuld, begin november ontvangt u de plannen op hoofdlijnen. Ook is er voor u nog de mogelijkheid om plannen aan te dragen.
204	PvdA	Veilig	3. We zien het aantal HIC-delicten. We zijn ook benieuwd naar de aantallen en ontwikkelingen van het explosiegeweld, schietincidenten en mes- en steekincidenten. Graag meer informatie hierover.	De cijfers van excessief geweld (EG-geweld) van 2025 (t/m juli) zijn opgenomen in het onderdeel Voortgang Tweede Herziening van Programma Veilig (pagina 162). Onder EG-geweld vallen explosie- en schietincidenten. • Van januari tot en met juli 2025 hebben zich binnen het geografisch gebied van de gemeente Rotterdam 129 incidenten van excessief geweld (EG-geweld) voorgedaan, waarvan 96 explosies en 33 schietincidenten. • Explosies vonden 71 maal plaats bij een woning. Hiervan heeft de burgemeester 12 woningen gesloten om de openbare orde te herstellen. • Schietincidenten hebben een relatie met een woning, één van deze woningen is gesloten om de openbare orde te herstellen. Van de 33 schietincidenten vonden er 19 plaats op de openbare weg. • In totaal heeft de burgemeester 29 van de 101 betrokken panden (woningen, horeca- en bedrijfspanden) bestuursrechtelijk gesloten. In vergelijking met dezelfde periode in 2024 zijn de aantallen van EG-incidenten stabiel gebleven. In 2024 (t/m juli) hebben er namelijk 128 incidenten plaatsgevonden, waarvan 81 explosies en 47 schietincidenten. De raad zal periodiek geïnformeerd blijven worden over de cijfers en ontwikkelingen van EG-geweld in Rotterdam, volgens de eerder gedane toezegging. Op dit moment is er geen actueel beeld over de aantallen van mes- en steekincidenten in Rotterdam.
205	PvdA	Werk en inkomen	1. In de begroting is het financieel mogelijk bevonden om de gemeentelijke bijdrage voor het sociaal ontwikkelbedrijf incidenteel verder te verlagen met €2,5 mln. Wat gebeurt er met de financiële ruimte die hierdoor wordt gecreëerd?	De financiële ruimte komt ten gunste van de Algemene Middelen.
206	PvdA	Werk en inkomen	2. Hoeveel geld besteedt de gemeente jaarlijks aan de fraudeonderzoeken?	De totale personeelslasten voor uitvoering van fraudeonderzoeken bedragen circa € 3,5 mln. Dit is circa 2% van de totale personeelsbegroting van het programma W&I.
207	PvdA	Bedrijfsvoering	1. Is er een reserve voorzien voor eventuele financiële gevolgen van fraudezaken?	Er is geen reserve voor eventuele financiële gevolgen van fraudezaken.
208	PvdA	Bedrijfsvoering	2. Hoeveel middelen zijn begroot voor IT-projecten? En om welke projecten gaat dit? Zijn dit ook Cloud-trajecten?	Dit is niet iets wat we apart begroten. Over de grote (IT) projecten wordt middels de MIP gerapporteerd.
209	PvdA	Bedrijfsvoering	3. In hoeverre zijn er middelen voorzien voor een compleet (crisis) offline scenario?	Er zijn geen middelen begroot.
210	PvdA	Bedrijfsvoering	4. Hoeveel IT-systemen en -applicaties zijn er momenteel in het landschap? Wat zijn de onderhoudskosten hiervan? Hoeveel daarvan worden begroot geschrapt te worden?	Wij hebben 1170 applicaties geregistreerd waarvan 45 met de status "moet verwijderd worden" en daarmee in het proces zijn om uit gefaseerd te worden.